БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 6
16 ФЕВРАЛЬ СЕШАНБА 1954 ЙИЛ
БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Кеча Тошкентда Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XII с'езди очилди. С'ездниң 15 февральдаги мажлисида Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари тингланди ва бу докладлар юзасидан музокаралар бўлди. С'езд бугун ўз ишини давом эттирмоқда.

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XII с'езди

С'ЕЗДНИНГ ОЧИЛИШИ

Кеча, 15 февральда, Тошкентда, Навоий номли Ўзбек Давлат театри биносида Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XII с'езди ўз ишини бошлади.

С'ездни Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ А. Э. Ниёзов очди. Ўртоқ Ниёзов ўзининг қисқача кириш нутқида Ўзбекистон Компартиясининг XII с'езди ўзининг бутун куч ва ғайратини коммунистик қурилиш ишига сарф қилаётган совет кишиларининг сиёсий ва меҳнат ғайрати ғоят ўсган вазиятда ўтаётганлигини та'кидлади.

Ўзбекистон партия ташкилоти Совет Иттифоқи Коммунистик партияси XIX с'ездининг, КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларига, партия ва ҳукуматнинг мамлакат халқ хўжалигини янада юксалтиришга ва меҳнаткашлар фаровонлигини тобора оширишга қаратилган шундан кейинги қарорларига амал қилиб, ўзининг бутун кучларини республика олдида турган хўжалик-сиёсий вазифаларни муваффақият блан ҳал этишга қаратмоқда.

Совет Иттифоқидаги барча халқлар блан бирга Ўзбекистон меҳнаткашлари ҳам Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг сайловолди Мурожаатини ғоят баланд руҳ блан кутиб олдилар. Коммунистик партия ва Совет ҳукумати теварагига маҳкам жипслашган ўзбек халқи улуғ социалистик Ватаннинг куч ва қудратини ошириш ишига муносиб ҳиссасини қўшмоқда.

С'езд делегатлари ўлмас Ленин ишининг давомчиси Иосиф Виссарионович Сталиннинг хотирасини ўринларидан туриб ҳурмат блан эсга олдилар.

С'ездниң раҳбар органлари сайланади:

С'ездниң Президиуми

Абдураззоқов М.	Қамолов С. К.	Ниёзов А. Э.
Акрамова И.	Қамбаров Т.	Нуриддинов С.
Алимов О.	Қаримова Т.	Раҳмонов М.
Омонова Б. Ф.	Комков С. И.	Рашидов Ш. Р.
Ортиқов Р. З.	Қурбонов Р.	Ризаев А.
Отақўзиев (Уйғун)	Лучинский А. А.	Содиқова В.
Бизов А. П.	Маҳмудов О.	Солиев Ҳ. Д.
Билбас В. А.	Мельников Р. Е.	Сусайков И. З.
Гаврилов М. А.	Мирзааҳмедов М.	Турсунқулов Ҳ.
Жалилов Х. Д.	Муртазаев Қ.	Тўрақулова Н.
Жўрабоев М. Н.	Муҳаммаджонов М. В.	Ҳакимов О.
Жуманазаров М.	Муҳитдинова Ҳ.	Хўжаев Ж.
Дедов А. Л.	Муҳитдинов Н. А.	Юсупов У. Ю.
Зоҳидов Т.	Носиров Ф. Р.	Юсупова Х. И.
Қодиров А. М.	Насриддинова Ё. С.	Ёқубов Н.

С'ездниң Секретариати

Абдалин А. С.	Доленко А. К.	Мирзабеков Б.
Бабков И. В.	Зайко Г. И.	Раҳимов И.
Бродова А. И.	Эгамбердиев И.	Сеитниёзов Д.
Жумаев С.	Каймаков П. В.	Скороботагов Г. И.
Жўраев Ҳ.	Ма'рупов Х. А.	Ҳайдаров П. А.

С'ездниң Редакцион комиссияси

Глухов А. П.	Раҳимов И. А.	Султонов Ғ.
Ғуломов Ҳ.	Раҳматов И.	Султонхўжаев А.
Доленко В. К.	Ризаев П. М.	Тошпўлатова К.
Мусахонова Ҳ. Р.	Рўзибоев Т.	Ҳайдаров В.
Попов Б. В.	Ступников А. Н.	Черник С. С.

С'ездниң Мандат комиссияси

Ашуров И.	Калашников К. Ф.	Султонмуродова М.
Васильев С. Ф.	Морозов А. И.	Султонов Ю.
Гайкович К. Б.	Олейников Г. М.	Теришханов Г. Ҳ.
Голованов К. Е.	Раҳмонов Ф. Р.	Тулепбоев Т.
Жўраев Т.	Рудин А. Н.	Укубоев К.
Илҳомова Ж.	Сазонов П. М.	Фомичев В. С.
Крайнов Н. А.	Санақулов З.	Ёқубжонов К.

С'езд қуйидаги кун тартибини бир овоздан тасдиқлайди:

Ўзбекистон КП XII с'ездининг кун тартиби

1. **Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот доклади** (докладчи — Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **А. Э. Ниёзов**).
2. **Ревизия комиссиясининг ҳисобот доклади** (докладчи ўртоқ **М. Узоқов**).
3. **Сайловлар:**

а) Ўзбекистон КП Марказий Комитетини сайлаш.

б) Ревизия комиссиясини сайлаш.

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ишлари тўғрисида Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ **А. Э. Ниёзов** ҳисобот доклади қилди.

Ревизия комиссиясининг раиси ўртоқ **М. Узоқов** Ревизия комиссиясининг ишлари тўғрисида ҳисобот доклади қилди.

Шу блан Ўзбекистон КП XII с'ездининг биринчи мажлиси тамом бўлди.

☆

С'ездниң 15 февраль кечки мажлисида Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Ревизия комиссиясининг ҳисобот докладлари юзасидан музокаралар бошланди.

Музокараларда Андижон область партия комитетининг секретари ўртоқ **М. Мирзааҳмедов**, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министри ўртоқ **М. В. Муҳаммаджонов**, Тошкент темир йўлининг бошлиғи ўртоқ **А. Қодиров**, Қашқадар'ё область партия комитетининг секретари ўртоқ **Р. Қурбонов**, Тошкент шаҳар ижроия комитетининг раиси ўртоқ **Х. Юсупова**, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўртоқ **Ш. Рашидов**, Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинатининг директори ўртоқ **С. И. Комков**, Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзининг раиси ўртоқ **Отақўзиев (Уйғун)** сўзладилар.

Мандат комиссиясининг раиси ўртоқ **Т. Жўраев** Мандат комиссиясининг докладини қилди.

С'езд ўз ишини давом эттирмоқда.
(ЎзТАГ).

Касаба союзларининг барча а'золарига, барча ишчиларга, инженер ва техникларга, қишлоқ хўжалиги ходимларига, фан ва маданият ходимларига, совет муассасаларининг хизматчиларига

Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Советининг

МУРОЖААТИ

Ўртоқлар!

Улуғ социалистик Ватанимизнинг барча меҳнаткашлари 1954 йил 14 мартда Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи Олий Советига ўз депутатларини сайлайдилар.

Бу сайлов сиёсий активлик ва меҳнат ғайрати янада ўсган бир вазиятда, Совет давлатимизни янада яшнатиш учун, халқ хўжалигининг барча тармоқларини зўр бериб ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг моддий ҳамда маданий даражасини анча кўтариш учун умумхалқ кураши шиори остида ўтади. Совет халқи Коммунистик партиянинг синалган раҳбарлиги остида коммунизм қурилишида зўр ишонч блан янги ғалабалар сари бормоқда.

Совет касаба союзлари, меҳнаткашларнинг барча ташкилотлари ва жамиятлари, партиясиз ишчилар, колхозчилар ва интеллигентлар СССР Олий Советига илгари ўтказилган сайловлардагидек бу сайловда ҳам Совет Иттифоқининг улуғ Коммунистик партияси блан маҳкам иттифоқ, ягона блок бўлиб қатнашадилар.

Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети касаба союзларнинг барча а'золарини — ишчиларни, инженер ва техникларни, қишлоқ хўжалиги ходимларини, фан ва маданият, адабиёт ва сан'ат арбобларини, совет муассасаларининг хизматчиларини СССР Олий Совети сайловида якдиллик блан қатнашишга ва коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз беришга чақиради.

Коммунистик партиянинг социалистик Ватанни янада яшатиш, ишчилар, колхозчилар, интеллигенциянинг, барча совет кишиларининг моддий фаровонлигини тўхтовсиз яхшилаш тўғрисида ғамхўрлик қилишдан бошқа ғамхўрлиги йўқ эканлигини яхши билади.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукумати ҳозирги вақтда икки-уч йил ичида қишлоқ хўжалигини, кенг исте'мол молларини ишлаб чиқаришни кескин суратда ривожлантиришга ва совет савдосини юксалтиришга қаратилган тадбирларни амалга оширмоқдалар. Бу тадбирлардан кузатилган мақсад — меҳнаткашларнинг доимо ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини тўла қондиришдан иборат.

Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг ана шу ҳужжатларда баён қилинган сиёсати совет экономикасини ривожлантиришда янги давр очади. Эндиликда оғир индустрияни тез сур'атлар блан юксалтириш блан бирқаторда халқ хўжалигининг меҳнаткашларнинг эҳтиёжларига бевосита хизмат қиладиган тармоқлари ҳам кескин суратда ривожлантирилмоқда.

Партия ва ҳукумат томонидан белгиланган вазифаларнинг муваффақиятли бажарилиши Ватанимиз куч-қудратининг янада мустаҳкамланишига, социалистик тузумнинг мустаҳкам асосини, я'ни ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқини янада кўпроқ мустаҳкамлашга, совет жамиятининг ма'навий-сиёсий бирлигини янада мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз бериш блан Коммунистик партиянинг сиёсати учун, социалистик саноатимизни янада яшнатиш, қишлоқ хўжалигини зўр бериб ривожлантириш учун, коммунизм қурилишида янгидан-янги муваффақиятларга эришиш учун овоз берган бўламиз.

Совет халқи Коммунистик партиянинг раҳбарлиги остида жуда катта қийинчиликларни енгиб ўтди ва уруш орқасида халқ хўжалигига етказилган оғир жароҳатларни жуда қисқа вақт ичида даволади. Бизнинг мамлакатимиз халқ хўжалигини янада зўр бериб ривожлантириш учун жуда катта имконият ва резервларга эгадир. Аммо, бу резервлардан ҳали тўла фойдаланилаётгани йўқ. Айрим корхоналар ишлабчиқариш планларини ҳа-

нуз бажармаётирлар, ускуналардан яхши фойдаланмаётирлар, меҳнат унумини суст оширмоқдалар, хомаш'ё, ёқилғи, электр қувватини исроф қилмоқдалар, улар ишлаб чиқараётган маҳсулотнинг сифати кўпинча паст ва бу маҳсулотнинг таннархи баланд, фан, техника ва илғор иш тажрибалари яратиб бераётган бутун янгилик ва прогрессивлик кўпинча яхши ўзлаштирилмаётир. Танқид ва ўз-ўзини танқидни дадил кучайтириш йўли блан камчиликларга қарши қат'ий кураш олиб бориш, саноат, транспорт, қишлоқ хўжалигидаги барча имкониятлар ҳамда резервлардан тўла фойдаланмоқ учун социалистик мусобақани кенг қизитиб юбориш коммунистик қурилиш йўлида олға қараб қилаётган ҳаракатимизни янада тезлаштиради.

Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети ишонч билдириб айтадики, барча меҳнаткашлар СССР Олий Совети сайловини хўжалик планларини тўла ва ошириб бажариш учун, меҳнат унумини ошириш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш учун, маҳсулот ишлаб чиқаришни анча кўпайтириш мақсадида ишлабчиқаришдаги имкониятлар ҳамда резервлардан ҳартомочлама фойдаланиш учун социалистик мусобақани янада кучайтирадилар. Социалистик мусобақа нечоғлик кенг ривожлантирилса, ҳарбир совет кишисининг меҳнат соҳасидаги активлиги ва ижодий ташаббуси нечоғлик юқори даражага кўтарилса, хўжалик ва маданий қурилиш планларимиз шуқадар муваффақиятли бажарилади, барча совет кишиларининг фаровонлиги шуқадар ошади.

Бизнинг Совет ҳукуматимиз соғлиқни сақлаш ва социал-страхованиени кучайтириш учун маблағларни аямайди. Мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари бепул медицина ёрдамидан фойдаланмоқдалар ва давлат ҳисобидан ҳар йили отпуска олмоқдалар. Миллионларча ишчилар ва хизматчилар санаторияларга ҳамда дам олиш уйларига бепул путёвкаларни ва озгина пул тўланадиган путёвкаларни олмоқдалар. Дам олиш уйлари ва санаторияларнинг сони йил сайин кўпаймоқда. Болалар боқчаларини, яслиларни, пионер лагерьларини та'минлаш, касалларга, уруш ва меҳнат инвалидларига, кўп болали оналарга, шунингдек уй-жой қурилишига жуда кўп маблағ сарф қилинмоқда. Урушдан кейинги йиллардагина шаҳарларда ва ишчи посёлкаларида умумий майдони 183 миллион квадрат метрдан ортиқ уй-жой қурилди, қишлоқ жойларида тўрт миллиондан ортиқ уй-жой қурилди. 1953 йилда уй-жой қурилишига давлат томонидан сарфланган маблағ 1952 йилдаги харажатлардан 25 процентдан зиёд ортиб кетди ва 1940 йилда шу мақсад учун сарфланган маблағдан қарийб тўрт марта ортиқ бўлди. Аммо, қилинган ишлар бизни қаноатлантираолмайди, мамлакатда уй-жойлар ҳали ҳам етишмаётир. Шу сабабдан, партия ва ҳукумат уй-жой қурилишини тобора кенгайтирмоқда. Уй-жой қурилиши ҳажми йил сайин ортиб бормоқда.

Урушдан кейинги қурилиш йилларида бизнинг мамлакатимизда партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлиги туфайли саноат ва озиқ-овқат молларининг давлат чакана нархлари олти марта камайтирилди. Бу эса, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини анча оширди.

Совет касаба союзлари барча меҳнаткашларни коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз беришга чақирадилар. Биз, бу блокнинг кандидатлари учун овоз бериш блан совет халқининг моддий фаровонлигини доим яхшилаш учун, меҳнат шароитини янада яхшилаш учун, меҳнаткашларнинг соғлиғини тобора мустаҳкамлаш учун, ма'мур ҳаёт кечириш учун, болаларимизнинг бахти учун овоз берган бўламиз.

Совет Иттифоқи — энг илғор фан ва маданият мамлакатидир. Партия ва ҳукумат олимларимизга кун сайин зўр э'тибор бермоқдалар. Бизнинг олимларимиз фанни совет кишиларининг саодати учун янги кашфиётлар блан бойитмоқдалар.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати маданиятнинг барча ютуқларидан халқ манфаатлари йўлида фойдаланиш тўғрисида доим ғамхўрлик қилмоқдалар. Мамлакатда жуда кўп маданий-оқартув муассасалари — театрлар, клублар, маданият саройлари, кутубхоналар, қизил бурчаклар, музейлар, кинотеатрлар ташкил этилди. Ишчилар ва хизматчилар буларда ўзларининг ғоявий-сиёсий савияларини оширмоқдалар.

Сайловчилар коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз бериш блан совет фани ва маданиятини янада ривожлантириш учун овоз берган бўладилар.

Совет Иттифоқи — кўпмиллатли давлат намунасидир. Миллий адоват ва душманлик бизнинг мамлакатимизда йўқ. Совет Иттифоқининг халқлари абадий дўстдирлар ва бир-бирларига маҳкам ишонадилар. Мамлакатимиз халқларининг бузилмас дўстлиги — Коммунистик партиянинг буюк ғалабасидир. Коммунистик партиянинг ленинча-сталинча доно миллий сиёсатининг натижасидир. Совет касаба союзлари ишчиларни ва хизматчиларни пролетар интернационализми руҳида тарбиялаб, СССР халқларининг дўстлигини мустаҳкамламоқдалар.

Коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз бериш блан СССР халқларининг мустаҳкам дўстлиги учун овоз берган бўламиз.

Бутун дун'ёда тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун, барча мамлакатлар блан яхши қўшничилик муносабатларини кучайтириш ва халқаро миқ'ёсда иқтисодий алоқаларни мустаҳкамлаш учун олиб борилаётган кураш Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан изчиллик блан амалга оширилаётган тинчлик сиёсатини ифода қилади. Совет касаба союзлари партия ва ҳукуматнинг ташқи сиёсатини астойдил қўллаб-қувватламоқдалар.

Мамлакатимизнинг меҳнаткашлари коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз бериш блан тинч меҳнат учун, барча мамлакатлар блан яхши қўшничилик муносабатларини кучайтириш учун, халқаро миқ'ёсда иқтисодий ва маданий алоқаларни тобора ривожлантириш ва мустаҳкамлаш учун, Совет Иттифоқи, улуғ Хитой Халқ Республикаси, халқ демократияси мамлакатлари ўртасида ўсиб ва мустаҳкамланиб бораётган дўстлик ҳамда ҳамкорлик учун, тинчлик лагерини янада мустаҳкамлаш учун, бутун дун'ёда мустаҳкам тинчлик ўрнатиш учун овоз берган бўладилар.

Бутуниттифоқ Касаба Союзлари Марказий Совети қаттиқ ишонч билдириб айтадики, мамлакатимизнинг меҳнаткашлари — ишчилар, инженер ва техниклар, қишлоқ хўжалиги ходимлари, фан, адабиёт ва сан'ат арбоблари, совет муассасаларининг хизматчилари 1954 йил 14 мартда бир жон-бир тан бўлиб сайловда қатнашадилар ва коммунистлар блан партиясизлар блокининг кандидатлари учун овоз берадилар.

Сайловчи ўртоқлар! Коммунистлар блан партиясизлар мустаҳкам блокининг кандидатлари учун овоз бериш блан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси теварагига янада маҳкам жипслашамиз!

Ҳамма сайловга!

Яшасин коммунистлар блан партиясизларнинг ягона ва бузилмас блоки!

Ленин—Сталин байроғи остида, Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм ғалабаси сари, олға!

БУТУНИТТИФОҚ КАСАБА СОЮЗЛАРИ МАРКАЗИЙ СОВЕТИ.

Мусобақанинг дастлабки натижалари

(Тошкентдаги Сталин номли кўн заводининг директори ўртоқ Абдуллаев блан суҳбат)

КПСС Марказий Комитетининг Мурожаатидан бениҳоя руҳланган завод коллективи ўз олдига қўйилган вазифани тўла бажариш учун ғайрат блан ишламоқда. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар СССР Олий Советига сайлов бўладиган кунни ишлабчиқариш совғалари блан нишонлаш учун I квартал топшириғини муддатидан илгари бажариш ва пландан ташқари 150 минг сўмлик маҳсулот бериш мажбуриятини олган эдилар. Ҳозир барча цех, ишлабчиқариш участкалари ва бригадалар ўртасида социалистик мусобақа тобора кенгаймоқда.

Кейинги йилларда заводда сезиларли ўзгаришлар бўлди. Цехларни механизациялаштириш анча кенгайди. Мўй қирқиш, пардозлаш ва бошқа цехларга янги машиналар ўрнатилди. Мўй қирқиш цехида тери қуритиш жойининг реконструкция қилиниши маҳсулот сифатини яхшилашни ўрта ҳисобда 9 процент оширди.

Завод коллективи бешйилликнинг учинчи йилини яхши натижалар блан якунлади. Йиллик давлат плани муддатидан илгари бажарилиб, пландан ташқари 300 минг сўмлик маҳсулот берилди, меҳнат унуми 102 процентга етди ва 516 минг сўм иқтисод қилинди.

1954 йилда маҳсулот ишлабчиқариш заводда анча ошиши блан, унинг сифати янада яхшиланади. Бунинг учун технология ва техникавий тадбирлар кўрилади. Кадрларнинг малакасини ошириш, мавжуд техникадан тўла фойдаланишга кўпроқ э'тибор берилмоқда. Бундан ташқари теридаги гўштни шилиб оладиган ва бошқа машиналар ўрнатилади. Хом терини сушилка ромларига тортиб қуритиш кенг қўлланилади.

Коллектив январь ойида дастлабки ютуқни қўлга киритди. Ойлик топшириқ 102 процент бажарилиб, пландан ташқари 72 минг сўмлик маҳсулот топширилди.

Сайлов шарафига меҳнат вахтасида туриб ишлаётган тери қуритиш цехидаги ўртоқ Жўра Имомов бошлиқ бригада январь ойи топшириғини 131,8 процент бажарди. Ивитиш ва ошлаш цехининг илғорлари П. В. Матюнин, Хасан Авазов, Самиғ Иброҳимов ва Файзиевлар смена топшириғини 200 процентга етказиб бажармоқдалар.

Кўнчилар кенг исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кўпайтириш ва уларнинг сифатини яхшилаш тўғрисида партия ва ҳукуматимиз қўйган улуғ вазифани бажаришда муносиб ҳисса қўшади.

СССР Олий Совети сайлови шарафига

Тошкентдаги «Аравасозлик» заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари СССР Олий Совети сайлови кунини биринчи квартал планини бажариш блан нишонлаш учун курашмоқдалар. Кейинги кунларда меҳнат унуми ҳарқачонгидан ҳам ошди ва маҳсулот сифати тобора яхшиланиб бормоқда.

Коллектив январь ойи топшириғини 109,5 процент бажариб, ўтган йил шу ойга нисбатан 612 минг сўмлик кўп маҳсулот берди. Цехлараро мусобақада ўртоқ Беликов бошлиқ ёғоч ишлов цехининг ишчилари олдинда бормоқдалар. Улар январь ойи программасини 119 процент бажариб, маҳсулотни биринчи сортга топширмоқдалар. Темирчилик, қуюв ва бошқа цехларда ҳам меҳнат ғайрати кун сайин ошмоқда.

Завод бу йил қишлоқ хўжалик инвентарьлари, машиналар учун детальлар ишлаб чиқаришни яна оширади. Корхонанинг 1954 йилги маҳсулоти ўтган йилги планга нисбатан 37 процент кўп бўлади. Биринчи кварталда НКУ—2,8 маркали культиватор ва 6 хил деталь ишлаб чиқариш ўзлаштирилади.

Коллектив корхона олдига қўйилган вазифани тўла-тўкис бажариш учун барча имкониятлардан фойдаланмоқда.

А. ИСҲОҚОВ.

Хитой Халқ Республикаси элчихонасида қабул маросими

Дўстлик, иттифоқ бўлиш ва ўзаро ёрдамлашиш тўғрисида Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи блан Хитой Халқ Республикаси ўртасида тузилган Шартноманинг 4 йиллиги муносабати блан Хитой Халқ Республикасининг СССРдаги Мувaққат Ишлар вакили Гэ Бао-цюань 14 февраль кечқурун қабул маросими ўтказди.

Қабул маросимида совет томонидан СССР Министрлар Советининг раиси Г. М. Маленков, КПСС Марказий Комитетининг Биринчи Секретари Н. С. Хрущев, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари Н. А. Булганин, СССР Министрлар Совети Раисининг Биринчи Ўринбосари Л. М. Каганович, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари А. И. Микоян, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари М. З. Сабуров, СССР Министрлар Совети Раисининг Ўринбосари М. Г. Первухин, РСФСР Олий Совети Президиумининг Раиси М. П. Тарасов РСФСР Министрлар Советининг Раиси А. М. Пузанов, СССР Министрлари И. Г. Кабанов, И. А. Бенедиктов, С. М. Тихомиров, Д. Ф. Устинов, Н. К. Байбаков, З. А. Шашков, Н. Д. Псурцев, Б. П. Бешчев, А. Ф. Третьяков, И. И. Носенко, С. А. Акопов, А. Н. Кузьмин, СССР Олий Судининг Раиси А. А. Волин, Совет Иттифоқи Маршаллари А. М. Василевский, С. М. Будённий, Флот Адмирали Н. Г. Кузнецов, Армия генераллари М. С. Малинин, Г. К. Маландин, СССР Фанлар Академиясининг президенти А. Н. Несмеянов, СССР Министрларининг Ўринбосарлари В. А. Зорин, В. В. Кузнецов, П. Н. Кумикин, Н. С. Казаков, Д. В. Ефремов, Б. Л. Ванников, Т. Б. Митрохин, М. В. Хруничев, А. В. Домрачев, Н. С. Рижов, И. Д. Гоциридзе, С. В. Кафтанов, В. Н. Столетов, М. Р. Кузьмин, ТАСС Мас'ул Раҳбари Н. Г. Пальгунов, «Правда» газетасининг Бош редактори Д. Т. Шепилов, ВЛКСМ Марказий Комитетининг Секретари А. Н. Шелепин, СССР Олий Совети Президиуми Секретарининг Ўринбосари А. Ф. Горкин, Артиллерия Маршали М. И. Неделин, Генерал полковник А. С. Желтов, Армия генерали В. В. Курасов, Адмираллар Н. Е. Басисти, В. А. Фокин, Москва шаҳрининг коменданти генерал-майор И. С. Колесников, СССР Ташқи ишлар министрлиги, Ташқи савдо министрлиги, СССР Мудофаа министрлигининг мас'ул ходимлари, жамоатчилик вакиллари, фан, сан'ат арбоблари, матбуот ходимлари ҳозир бўлдилар.

Қабул маросимида хитой томонидан Элчихона маслаҳатчиси Дин дань, Савдо маслаҳатчилари Ли Цян, И Цинь-тан, Сюй Да-шэнь, Ҳарбий Атташе генерал-майор Дьи Хиэ ва Хитой Халқ Республикаси Москвадаги Элчихонасининг мас'ул ходимлари ҳозир бўлдилар.

Меҳмонлар орасида — Германия Демократик Республикаси Ташқи ва ички герман савдоси министри К. Грегор, Албания халқ Республикасининг Савдо ва ахборот министри Г. Нуши, Чехословакия Республикаси Ташқи савдо министрининг Ўринбосари Ф. Марик бор эдилар.

Қабул маросимида Швециянинг Фавқулодда ва Мухтор элчиси Р. Сульман, Венгрия Халқ Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси А. Складан, Руминия Халқ Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси М. Даля, Бирма Иттифоқининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси М. Он, Корея Халқ Демократик Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор Элчиси Лим Хэ, Вьетнам Демократик Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси Нгуэн Лонг Банг, Чехословакия Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси Я. Вошаглик, Мўғулистон Халқ Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси Д. Адилбиш, Германия Демократик Республикасининг Фавқулодда ва Муҳтор элчиси Р. Аппельт; Швецариянинг Фавқулодда Вакили ва Муҳтор министри Э. Де Халлер, Финляндиянинг Фавқулодда Вакили ва Муҳтор министри О. Гартц, Исроилнинг Фавқулодда Вакили ва Муҳтор министри С. Эльяшив, Покистоннинг Мувaққат Ишлар Вакили М. С. А. Бэйг, Даниянинг Мувaққат Ишлар Вакили Г. Ларсен ҳамда мазкур мамлакатлар Элчихоналари ва Миссияларининг а'золари бор эдилар.

Хитой Халқ Республикасининг Мувaққат Ишлар Вакили Гэ Бао-цюань ва Г. М. Маленков, Н. А. Булганин ўртоқлар самимий табрик нутқлари сўзладилар.

Қабул маросими дўстона, самимий вазиятда ўтди. (ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XII С'ЕЗДИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ҳисоботи

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. Э. НИЁЗОВНИНГ доклади)*

Ўртоқлар! Ҳисобот даврида халқаро вазиятда ҳам, мамлакатимизнинг ҳаётида ҳам буюк воқиалар рўй берди.

Совет давлати янги жаҳон урушини чиқазишга интилаётган агрессив кучларга қарши, халқаро аҳволдаги кескин вазиятни юмшатиш учун, халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун актив курашиб келди ва курашмоқда. Кореядаги урушнинг тўхтатилиши ва яраш битими тузилиши фактининг аҳамияти катта эканлигини э'тироф қилмасдан бўлмайди. Бу ҳол халқаро аҳволдаги кескин вазиятни анча юмшатишга ёрдам берди. Совет Иттифоқи, улуғ Хитой Халқ Республикаси ва халқ демократияси мамлакатлари ўртасидаги дўстлик ҳамда ҳамкорлик кучаймоқда ва мустаҳкамланмоқда.

Тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун Совет Иттифоқи томонидан кўрилаётган тадбирлар СССР халқларининг мамлакатимиз экономикаси ва маданиятини янада ривожлантириш, совет халқининг барча тинчликсевар халқлар блан интернационал қардошлик алоқаларини мустаҳкамлаш ва кенгайтириш юзасидан партия ва ҳукумат белгилаган тадбирларни муваффақиятли бажариш учун олиб бораётган курашларида уларнинг янада маҳкам жипслашувига ёрдам беради.

1952 йил октябрь ойида Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг XIX с'езди бўлиб ўтди. Бу с'езд партияни ва халқни коммунизм учун курашнинг жанговар программаси блан қуроллантирди. Бизнинг халқимиз с'езднинг тарихий қарорларини амалга ошириб, социалистик экономика ва маданиятни ривожлантиришда янги ва буюк муваффақиятларга эришди. Бешинчи бешйиллик планнинг топшириқлари муваффақиятли суратда бажарилмоқда.

Совет халқи Коммунистик партия раҳбарлиги остида социалистик экономиканинг қудратли пойдевори бўлган ва ҳартомонлама ривожланган оғир саноатни вужудга келтирди. Партия ва Совет ҳукумати бундан кейин ҳам оғир индустрияни ривожлантиришга катта э'тибор беради.

Ғоят ривожланган социалистик индустриянинг вужудга келтирилганлиги партиямизга, унинг Марказий Комитетига ва Совет ҳукуматига халқ исте'моли моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда ошириш сари бурилиш ясаш имконини берди. Яқин икки-уч йил ичида аҳоли учун озиқ-овқат маҳсулотлари ва енгил ҳамда озиқ-овқат саноати учун хомаш'ё мўл-кўллигини вужудга келтириш вазифаси қўйилди. Ана шу энг муҳим хўжалик-сиёсий вазифани муваффақиятли бажариш учун мамлакатимиз социалистик қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини ҳартомонлама ривожлантириш керак.

Партиямизнинг ана шу йўли Совет ҳукуматининг бошлиғи ўртоқ Г. М. Маленковнинг СССР Олий Совети V сессиясида сўзлаган нутқида, КПСС Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Н. С. Хрушчёвнинг КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумида қилган докладида, КПСС Марказий Комитети Пленумининг қарорларида ва партия ҳамда ҳукуматнинг шундан кейинги қарорларида ҳартомонлама асослаб берилди.

Қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин суратда ривожлантириш юзасидан КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми томонидан белгиланган программанинг муваффақиятли амалга оширилиши ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқининг, мамлакатимиз халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликнинг янада кўпроқ мустаҳкамланишига ёрдам беради, мустаҳкам тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстлик учун, демократия ва социализм учун изчиллик блан ҳормай-толмай кураш олиб бораётган Совет социалистик давлатининг обрўсини янада оширади.

СССР халқ хўжалиги ва маданиятининг зўр бериб ривожланиши блан бирқаторда Совет Ўзбекистонининг хўжалиги ва маданияти ҳам муваффақият блан ривожланмоқда. Ўзбекистон партия ташкилоти ва республиканинг барча меҳнаткашлари ҳисобот даврида Совет Иттифоқи Коммунистик партияси раҳбарлиги остида Совет давлатини янада яшнатиш ва мустаҳкамлаш ишига ўз ҳиссаларини қўшдилар, ўзларининг бутун куч ва ғайратларини партия ҳамда ҳукуматнинг топшириқларини бажаришга сафарбар қилдилар.

Ўзбекистон партия ташкилоти Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг сиёсатини амалга ошириш учун олиб борган курашида ташкилий жиҳатдан янада мустаҳкамланди, сиёсий ва ғоявий жиҳатдан чиниқди ҳамда ўзининг XII с'ездига Коммунистик партия Марказий Комитети, Совет ҳукумати теварагига ҳарқачонгидан кўра маҳкам жипслашган ҳолда, партия ва халқнинг иши учун, Коммунистик партия, унинг Марказий Комитети ва Совет ҳукуматининг топшириқларини бажариш учун бундан буён ҳам фидокорона кураш олиб боришга қат'ий қарор берган ҳолда келди.

Ўртоқ Ниёзов Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг ҳисобот даврида қилган амалий ишлари тўғрисида ва республика партия ташкилоти олдида турган вазифалар ҳақида тўхталиб ўтди.

Қишлоқ хўжалиги

Бутун мамлакатимизнинг социалистик қишлоқ хўжалигидек, республикамизнинг қишлоқ хўжалиги ва унинг энг муҳим тормоғи — пахтачилик ҳам тобора ўсиб, ривожланиб бормоқда. Партия ва ҳукумат пахтачиликни ривожлантириш ишига доимо катта э'тибор бериб келдилар ва ҳозир ҳам катта э'тибор бермоқдалар, бизга ғоят катта ёрдам кўрсатмоқдалар.

ССР Иттифоқи Министрлар Совети ва Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида» яқинда қабул қилган қарори Совет Ўзбекистонининг экономикасини ва маданиятини яшнатиш ҳақида партия ва ҳукумат томонидан қилинаётган ғамхўрликнинг янги бир ёрқин намунасидир.

Бу қарор партия XIX с'ездининг директиваларига ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорига бевосита боғлангандир.

Биз жонажон Ҳукуматимизга ва партиямиз Марказий Комитетига Ўзбекистоннинг халқ хўжалигини, фанини, сан'атини, маданиятини ривожлантириш ва меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш ҳақида кун сайин тинмай қилаётган меҳрибонликлари учун чуқур самимий миннатдорчилик изҳор қиламиз. **(Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар).**

Ҳисобот даври ичида пахта экин майдонлари 40 минг гектардан кўпроқ, суғориладиган ерлардаги бутун экин майдони эса 67 минг гектар кенгайди. Шу вақт ичида пахта етиштириш анча кўпайди. Кўпгина колхоз ва совхозлар гектаридан 30—40 центнердан ва ундан ҳам кўпроқ ҳосил олмоқдалар.

Пахтачиликнинг ўсиши блан бир қаторда қишлоқ хўжалигининг бошқа тормоқлари ҳам ўсиб бормоқда. Кейинги икки йил ичида қорамоллар сони 166 минг бош, қўй ва эчкилар сони 1 миллион 823 минг бош кўпайди. Боғ ва токзорлар майдони анча кенгайди. 1953 йилда давлатга 1951 йилдагига қараганда 20 минг тонна кўп ғалла, 5 минг тонна кўп жун, 2 минг тонна кўп сут, 6 минг тонна кўп гўшт, 166 минг дона қоракўл тери, 236 тонна кўп пилла, 8 минг тонна кўп сабзавот ва деярлик 3 минг тонна кўп мойли экинлар уруғи топширилди.

Хўжалик қурилиши ва ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш юзасидан катта ишлар олиб борилди.

Партия ва ҳукуматнинг ғамхўрлиги туфайли ўтган давр ичида республиканинг қишлоқ хўжалиги энг янги техника блан янада кўпроқ бойитилди. Экскаваторлар, комбайнлар, пахта териш машиналари ва бошқа хил қишлоқ хўжалик машиналари анча кўпайди.

Мана буларнинг ҳаммаси деҳқончилик маданиятини юксалтириш, қишлоқ хўжалигида механизация даражасини кўтариш, колхозчиларнинг ва совхоз ишчиларининг меҳнатини енгиллаштириш ҳамда уларнинг меҳнат унумини оширишга имкон берди.

Қишлоқ хўжалигига раҳбарлик қилишда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорида кўрсатиб ўтилган камчилик ва хатолар Ўзбекистондаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг иш практикасига ҳам тамомила таaллуқлидир.

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида жуда тўғри кўрсатиб ўтилганидек, республикамизда пахта етиштиришни янада кўпайтириш учун мавжуд бўлган катта имкониятлардан ҳали етарли фойдаланилмаётир. Республиканинг совет ва қишлоқ хўжалик органлари ССР Иттифоқи Ҳукуматининг ва Ўзбекистон Компартияси XI с'ездининг пахта ҳосилини ошириш юзасидан берган топшириқларини бажаришни та'минламадилар.

Фарғона, Андижон, Наманган областьлари 1953 йилда гектаридан олинадиган ҳосилни ва пахта етиштиришни бундан аввалги йилдагига нисбатан камайтириб юбордилар. Фарғона области ҳозирги вақтда пахта ҳосили жиҳатидан республиканинг бошқа областьларидан орқада қолиб кетди. 1952 йилда пахтачиликда анча яхши натижаларга эришган ва бир йил ичида ҳосил миқдорини гектарига 6 центнердан кўпроқ оширган Бухоро области ана шу эришган муваффақиятларини мустаҳкамлайолмади ва ўтган йили пахта тайёрлаш планини бажармади, ҳосилни камайтириб юборди. Бошқа областьларда ҳам кўпгина колхозлар кам ҳосил олмоқдалар. Беда, сабзавот ва картошка, шоликорлик ва мевазор майдонларни кенгайтириш ва уларнинг ҳосилини ошириш топшириқлари ҳам бажарилмай қолди.

Жамоат чорва молларини кўпайтириш ҳақидаги давлат плани 1952 ва 1953 йилларда бажарилмади.

Қишлоқ хўжалигидаги ишимизнинг бундай қониқарсиз эканлигига сабаб нима? Биз республиканинг колхозларини, МТСларини ва қишлоқ районларини ишнинг кўзини билган қобилиятли, малакали кадрлар блан мустаҳкамлаш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилмадик, давлат томонидан қишлоқ хўжалигимизга берилган кўп миқдордаги кучли техникадан қониқарсиз фойдаландик, қолоқ колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатидан мустаҳкамлаш блан кам шуғулландик. СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитети қарорида тўғри кўрсатилганидек, суғориладиган ерларнинг ботқоқланишини ва шўрланишини тугатиш, шунингдек партов ва янги ерларни ўзлаштириш соҳасидаги тадбирлар мутлақо қониқарсиз даражада амалга оширилди.

Фан ютуқлари ва илғор иш тажрибалари колхоз ва совхоз ишлабчиқаришига яхши жорий қилинмади.

Қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин суратда янада юксалтириш юзасидан КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми томонидан республика олдига қўйилган катта вазифалар нуқтаи назаридан қараганда, ишимизда мана бундай камчиликларнинг бўлиши айниқса чидаб бўлмаслик бир ҳолдир.

Республика партия ташкилотининг асосий хўжалик-сиёсий вазифаси — мамлакатни пахта блан тобора кўпроқ та'минлашдан иборат бўлиб келди ва бундан кейин ҳам шундан иборат бўлиб қолади. СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида 1954 йилда республиканинг колхоз ва совхозларида пахта етиштиришни 3 миллион тоннагача, 1955 йилда 3,3 миллион тоннагача ва 1958 йилда 4,2 миллион тоннагача етказиш кўзда тутилган.

Олдимизда турган беш йил мобайнида биз пахта етиштиришни 1,8 миллион тонна кўпайтиришимиз ва урушдан аввалгига нисбатан уч баравар оширишимиз лозим.

Бизнинг олдимизда 1958 йилда пахта ҳосилини ҳар гектарига 29 центнергача, шу жумладан колхозларда 28,8 центнергача ва совхозларда 32 центнергача етказиш вазифаси турипти. 1954 йилда пахта ҳосили 25 центнергача етказилиши, 1958 йилгача пахта экин майдонлари 300 минг гектар, шу жумладан 1954 йилда камида 76 минг гектар кенгайтирилиши лозим.

Республикадаги партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг, колхозларнинг, совхоз ва МТСларнинг, барча меҳнаткашларнинг энг муҳим вазифаси пахтачиликни кескин равишда юксалтириш соҳасидаги ана шу жанговар программани тезроқ амалга ошириш учун барча куч-қувватни ва воситаларни сафарбар қилишдан иборатдир.

Пахтанинг асосий шериги ва чорвачиликни ривожлантириш базаси бўлган бедапояларни анча кенгайтириш ва уларнинг ҳосилини кескин суратда ошириш зарур. Шу блан бирга биз қишлоқ хўжалигининг бошқа ҳамма тормоқларини ҳартарафлама ривожлантириш юзасидан дарҳол тегишли тадбирларни кўришимиз лозим.

Докладчи картошка етиштиришдаги, сабзавот, полиз экинлари етиштиришдаги, боғдорчилик ва токзорчиликдаги камчиликларни тугатиш, шунингдек дон экинларининг ҳосилини ошириш юзасидан республика партия ташкилоти олдида турган вазифаларга муфассал тўхталиб ўтади.

Чорвачилик соҳасида,—деди сўнгра докладчи,—бизнинг вазифамиз шундан иборатки, чорва моллари сонини узлуксиз равишда кўпайтириб бориш ва планларни ҳеч сўзсиз бажариш блан бирқаторда, чорва молларининг маҳсулдорлигини кескин равишда ошириш керак. Мустаҳкам ем-хашак базаси яратишдаги чатоқликларни қисқа муддат ичида тугатиш ва жамоат чорва молларини ем-хашак блан тўла та'минлаш, мавжуд яйловлардан фойдаланишни ва янги яйловларни ўзлаштиришни тартибга солиш зарур.

Жамоат чорвачилигини янада ривожлантириш блан бирқаторда колхозчиларнинг барча хўжаликларини яқин икки йил ичида чорва моллари блан та'минлаш чоралари кўрилиши, шунингдек чорвачиликни ривожлантиришда ишчи ва хизматчиларга ёрдам берилиши лозим.

Ипакчилик соҳасида бизнинг вазифамиз пилла ҳосилини ва пилла етиштиришни янада тезроқ сур'атлар блан кўпайтиришдан иборат. Бунинг учун даставвал Тошкент, Самарқанд, Бухоро, Сурхондар'ё, Хоразм областьларида ва Қорақалпоғистон АССРда ипак қуртининг озиқ базасини тез ривожлантириш зарур, чунки ҳозирги вақтда бу областьларда пилла кам етиштирилаётир.

Деҳқончилик маданиятини юксалтиришда дарахт ўтқазиш ишлари катта роль ўйнамоғи лозим. Биз Бухоро, Фарғона, Тошкент, Сурхондар'ё областьларида дарахт ўтқазиш ишларини кучайтириб юборишимиз керак.

Биз КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорига асосланиб, қишлоқ хўжалигини малакали кадрлар блан та'минлашимиз лозим. КПСС Марказий Комитетининг Пленумидан кейин МТС ва колхозларга олий ва ўрта ма'лумоти бўлган 3600 дан кўпроқ мутахассис юборилди.

Қишлоқ хўжалигини кадрлар блан, айниқса мутахассислар блан мустаҳкамлаш иши бундан кейин ҳам партия ташкилотларимизнинг марказий вазифаси бўлиб қолади. Олий ва махсус ўрта ўқув юртларида қишлоқ хўжалик кадрлари, даставвал колхозчилардан, МТС ва совхоз ходимларидан кадрлар тайёрлаш ишига жиддий э'тибор бериш керак. Бизнинг вазифамиз—колхоз раислари составини мустаҳкамлашдан, бу ишга сиёсий ва амалий жиҳатдан синалган, қишлоқ хўжалик билими бўлган мутахассисларни танлаб кўтаришдан ва тажрибали ташкилотчи практиклар бўлган колхоз раҳбарларининг билимини оширишдан иборатдир.

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистон ССРда 1954—1958 йилларда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарори муносабати блан биз суғориладиган деҳқончиликнинг асоси бўлган сув хўжалигига раҳбарлик қилишни анча яхшилашимиз зарур.

Ҳисобот даври мобайнида ерларни ирригация жиҳатидан тайёрлаш ва мелиоратив аҳволини яхшилаш юзасидан анча ишлар қилинди. 1953 йилда сув хўжалигида ва янги суғориш системасига ўтиш ишларида 120 миллион кубометрдан кўпроқ ер ишлари бажарилди. Ҳисобот даври ичида Марказий Фарғонадаги ерларни ўзлаштириш кучайтириб юборилди, Бухоро, Хоразм ва бошқа областьлардаги ерларни мелиоратив жиҳатдан яхшилаш юзасидан катта ишлар қилинди. Ер қазийдиган машина кўпайганлиги ва машина-экскаватор станциялари ишчиларининг меҳнат унуми ошганлиги муносабати блан механизация блан бажарилган ишларнинг салмоғи 1950 йилдаги 40 процентдан 1953 йилда 54 процентгача ошди. Броқ, республиканинг сув хўжалиги қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини кескин суратда юксалтиришга эришишда ҳали ҳам қолоқ бир соҳа бўлиб келмоқда.

Пахта етиштиришни кўпайтиришнинг асосий тадбирларидан бири — суғориладиган ерларни 600 минг гектар кўпайтириш ва ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш юзасидан катта ишлар ўтказишдир.

Қишлоқ хўжалигида механизациянинг ўсиши ҳозирги вақтда пахтачиликда ишлаётган ишга яроқли ҳарбир кишига тўғри келадиган пахта майдонини ҳозирги 1—1,2 гектар ўрнига 2—2,5 гектаргача етказиш имкониятини беради. Бизнинг вазифамиз ана шу ҳамма имкониятлардан тўла фойдаланишдан иборат. Партия ва совет ташкилотларининг э'тиборини сув хўжалигини янада ривожлантиришга қаратиш, бу ишни қишлоқ хўжалигини кескин суратда юксалтириш соҳасидаги умумхалқ вазифасининг таркибий ва ажралмас қисми деб билиш зарур.

Сув хўжалиги қурилишини яхшилаш ва сув хўжалигига раҳбарлик қилишни кучайтириш мақсадида республикамизда яна Сув хўжалиги министрлиги ва унинг область бошқармалари ташкил қилинди. Суғориш системалари ходимларининг вазифалари анча кенгайтирилади. Бу системаларда ишлаётган ходимлар учун иш ҳақи оширилди ва унумли ишлашлари учун шароит яратиб берилди. Биз бу ташкилотларни қобилиятли ва юқори малакали ходимлар блан тезроқ мустаҳкамлашимиз, уларни республикада олиб борилаётган барча қишлоқ хўжалик ишларининг ташкилотчилари қилишимиз лозим.

СССР Министрлар Совети ва КПСС Марказий Комитетининг «Ўзбекистонда пахтачиликни янада ривожлантириш тўғрисида»ги қарорида пахта етиштиришдаги асосий ишларнинг кўп қисмини механизациялашни 1955 йилдаёқ тугаллаш кўзда тутилади, 1958 йилда эса пахтачиликдаги энг кўп меҳнат талаб қиладиган ишни я'ни ҳосилни йиғиб-териб олишни механизациялаш ҳам асосан тугалланиши лозим. Шу блан бирга қишлоқ хўжалиги ва сув хўжалигининг бошқа ҳамма тормоқларини механизациялаш даражасини ҳам кескин суратда юксалтириш кўзда тутилади.

Пахтачиликда эндиликда экинларни парвариш қилишдаги ва айниқса ҳосилни йиғиштириб олишдаги эски методлар ва формалар ўсиб бораётган вазифаларга жавоб бераолмайди. Пахта етиштиришни яқин йиллар ичида 4 миллион 200 минг тоннагача етказиш вазифаси муносабати блан пахта ҳосилини йиғиб-териб олишни механизациялаш ишининг аҳамияти яна ҳам ошиб кетди.

Ҳолбуки, пахта териш машиналаридан жуда қониқарсиз фойдаланилаётганлиги сабабли, 1953 йилда ҳосилни машина блан териш плани атиги 29 процент бажарилди. Бу ҳосилни йиғиб-териб олишнинг кечикиб кетишига сабаб бўлди, пахтанинг кўп нобуд бўлишига олиб келди.

Биз 1954 йилда пахта териш машиналари блан камида бир миллион тонна пахтани териб олишимиз лозим. Республиканинг партия ташкилоти пахтани машина блан йиғиб-териб олишни колхоз ва совхоз ишлабчиқаришига кенг жорий қилиш учун олиб борилаётган курашга амалда бошчилик қилганлари тақдирдагина бу катта вазифани муваффақиятли ҳал қилиш мумкин.

Биз суғориладиган ва шартли суғориладиган ерларда пахта экинларини кенгайтиришимиз, шунингдек чигит экишдаги янги усулларни, қатор ораларини торроқ қилиб экиш усулларини кенг жорий қилишимиз лозим.

Э'тироф қилиш керакки, кўпгина машина-трактор станциялари ўтган йили қониқарсиз ишлади ва ўзлари хизмат қилаётган колхозларда қишлоқ хўжалик экинларининг ҳосилини ошириш ҳамда ем-хашак етиштириш планларини бажармади. Фарғона, Бухоро, Андижон, Наманган ва Тошкент областьларидаги кўп МТСлар айниқса ёмон ишлади.

Машина-трактор станцияларини ҳозиргача мутахассис кадрлар блан тўла та'минланмаган, трактор паркини кўкламги экиш ишларига тайёрлашнинг бориши, чорва моллари қишловини ўтказишда камчиликлар юз бераётганлиги ва бошқа камчиликлар шуни кўрсатадики, машина-трактор станциялари ҳали ҳам колхоз ишлабчиқаришининг ҳақиқий ташкилотчилари бўлиб олганлари йўқ.

МТСларда партиявий-сиёсий ишлар жуда суст қўйилган. Бу ҳол қишлоқ район партия комитетларининг ўз ишларини жуда секинлик блан қайтадан қураётганликларини кўрсатади.

МТСларни кадрлар блан тезроқ мустаҳкамлаш, КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг талаблари асосида машина-трактор станцияларининг ишини қайтадан қуришда бу кадрларга ёрдам бериш — партия, совет ва қишлоқ хўжалик органларининг кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир.

Совет Иттифоқи Компартияси XIX с'ездининг ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг кўпгина колхозларнинг қолоқлигини тугатиш тўғрисидаги кўрсатмалари мутлақо қониқарсиз бажарилмоқда.

Бизнинг қишлоқ хўжалигимиз бой техника блан қуролланган. Шунинг учун қолоқ колхозларни ташкилий-хўжалик жиҳатдан мустаҳкамлаш, уларни илғорлар даражасига етказиб олиш учун қишлоқ хўжалик ишларини кенг механизациялаш, колхозчиларнинг меҳнат унумини ошириш, ер, сув, меҳнат ресурсларидан ва бошқа ресурслардан тўла фойдаланиш лозим. Ҳосилни оширишда ва жамоат хўжалигини мустаҳкамлашда колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш ҳам муҳим ўрин тутиши керак.

Республиканинг илғор колхозлари бир тонна пахтани етиштиришга 60—70 меҳнат куни сарфламоқдалар ва меҳнат кунининг қийматини борган сари ошириб бормоқдалар. Шу блан бирга умумреспублика бўйича олганда бир тонна пахтани етиштиришга 1952 йилда 119 меҳнат куни сарфланди. Бирқатор колхозларда пул даромадлари умуман кўпайишига қарамай, меҳнат кунларига пул блан ва натура блан кам ҳақ тўланмоқда. Колхозчиларнинг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленуми томонидан қўйилган вазифалар нуқтаи назаридан қараганда мана бундай аҳволга сра чидаб туриб бўлмайди.

Илғор колхоз ва совхозларнинг пахта ва бошқа экинларни етиштиришга сарфланадиган меҳнатни ва ишлабчиқариш харажатларини камайтириш, жамоат даромадларини кўпайтириш ва меҳнат кунининг қийматини ошириш соҳасидаги тажрибасини барча колхозларга ёйиш керак.

Биз қишлоқ хўжалик пропагандасини партия, совет ва қишлоқ хўжалик органлари томонидан колхозларга, совхозларга, МТСларга раҳбарлик қилишнинг ажралмас қисми даражасига етказишимиз лозим. Партия ва совет ташкилотларининг раҳбарлари илғор тажрибани қунт блан ўрганишлари ва уни барча колхозларга, совхоз ва МТСларга жорий қилишнинг актив ташкилотчилари бўлишлари лозим.

1954 йилда қишлоқ хўжалигини янада юксалтириш соҳасидаги катта вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш даставвал кўкламги экишга тайёргарлик кўриш юзасидан бўлган ишларни ва кўкламги экишни қисқа ҳамда энг қулай муддатларда ўз вақтида бажаришга боғлиқдир. Ҳолбуки, колхоз ва совхозлардаги тайёргарлик ишлари қониқарсиз бораётир. Фақат 25 процент майдон шудгор қилинган, ирригация-мелиорация тормоқларини тайёрлаш тамомланмаган. Маҳаллий ва минерал ўғитларни тайёрлаш ва далага чиқариш ишлари ёмон бормоқда. Шўр ерларни ювиш ҳозиргача тамомланмаган. МТС ва совхозларда тракторларни ва қишлоқ хўжалик машиналарини ремонт қилиш ҳамда тайёрлаш сур'атлари паст.

Ёғингарчилик кўп бўлганлиги сабабли республиканинг кўпгина районларида ерости сувлари анча кўтарилди, бу ҳол кўкламги дала ишларини кечиктириши мумкин. Февраль-март ойларида ҳамма коллектор-зовур шохобчаларини тартибга солиш, ба'зи жойларда янги коллектор-зовурлар қуриш, тошқинларга қарши кураш ишларига барвақт тайёргарлик кўриш зарур.

Республика партия ташкилотининг вазифаси — ҳарбир колхоз ва совхознинг кўкламги ишларга намунали тайёргарлик кўриши учун, партия ва ҳукуматнинг пахта етиштиришни кўпайтириш ҳамда қишлоқ хўжалигининг барча тормоқларини ривожлантириш юзасидан берган топшириқларини муваффақиятли бажариш учун чинакам умумхалқ мусобақасини кенгайтириб юборишдан иборатдир.

Саноат

Бешйилликлар даврида Ўзбекистон ғоят ривожланган ва илғор техника блан та'минланган ҳамда халқ хўжалигининг мураккаб вазифаларини ҳал этаоладиган кўп тормоқли саноат республикасига айланди.

Ҳисобот даврида партия XIX с'ездининг қарорларига мувофиқ республикада кўмир, металлургия, машинасозлик, химия, энергетика саноати ва бинокорлик материаллари саноати янада ривожланди. Саноатнинг янги тормоқлари вужудга келтирилди. Ўнлаб янги корхоналар, электростанциялар ва конлар ишга туширилди.

Кейинги икки йил ичида Ўзбекистонда электр қуввати ишлаб чиқариш 12 процент, прокат чиқариш 43 процент, кўмир чиқариш 44 процент, кўтарма кранлар ишлаб чиқариш 51 процент, экскаваторлар ишлаб чиқариш 32 процент, ғишт тайёрлаш 32 процент ортди ва ҳоказо. Кенг исте'мол моллари, чунончи, ип-газлама ишлаб чиқариш қарийб 20 миллион метр, ипак-газлама ишлаб чиқариш 41 процент, трикотаж ишлаб чиқариш 25 процент, ўсимлик мойи ва консерва тайёрлаш 20 процент кўпайди ва ҳоказо. 1952 ва 1953 йилларда саноат ишлабчиқариши плани 101 процент бажарилди.

Саноатда ишлаётган ишчилар сони 22 минг кишига ортди. Инженер ва техниклар сони анча кўпайди. Меҳнат соҳасида ажойиб натижаларга эришаётган ишлабчиқариш новаторларининг сафи тобора кенгаймоқда. Саноат тормоқларининг кўпчилигида янги техникани жорий қилиш, технология процессларини яхшилаш ва меҳнатни пухта уюштириш асосида меҳнат унуми анча ошди ва маҳсулотнинг таннархи камайди. 1953 йил мобайнида иттифоқ-республика ва республика аҳамиятига эга бўлган саноатда маҳсулотнинг таннархи 1952 йилдагига нисбатан 2 процент камайди.

Саноатнинг барча тормоқларида ҳар жиҳатдан мукаммал ва сифати яхши бўлган маҳсулотлар ишлаб чиқарилабошланди.

Ўзбекистон яқин йиллар ичида пахтачиликни кескин суратда юксалтириши керак. Бунинг учун қишлоқ хўжалик ишлабчиқариши методларини тубдан яхшилаш ва биринчи галда уни кўпроқ механизациялаш, минерал ўғитлардан кўпроқ фойдаланиш, қишлоқ хўжалик ва ирригация қурилишини тезлаштириш талаб этилади.

Шу блан бирга меҳнаткашларни халқ исте'мол қиладиган барча моллар блан янада яхшироқ та'минлаш юзасидан партия томонидан қўйилган вазифани ҳал этиш керак.

Шунга биноан саноатнинг 1954—1955 йиллардаги вазифалари қуйидагилардан иборат:

биринчидан, партия XIX с'ездининг ишлабчиқаришни ривожлантириш, айниқса машинасозлик, химия саноатини, электр қуввати, бинокорлик материаллари ишлаб чиқариш саноатини, пахта толаси ва халқ исте'моли моллари тайёрлашни ошириш соҳасида берган директиваларининг бажарилишини та'минлаш керак;

иккинчидан, янги корхоналар қуриш ва ишлаб турган корхоналарни техника жиҳатидан қайтадан қуроллантириш йўли блан, шунингдек, мавжуд қувватлардан ва резервлардан мақсадга мувофиқ фойдаланиш йўли блан ишлабчиқариш қувватини тез ошириш керак;

учинчидан, техникадан фойдаланишни яхшилаш, технологияни мукаммаллаштириш ва меҳнатни яхши уюштириш, ишчиларнинг ишлабчиқариш малакасини тўхтовсиз ошириш йўли блан меҳнат унумини кескин суратда ошириш, маҳсулотнинг сифатини анча яхшилаш ва таннархини камайтириш лозим.

Республика партия ташкилоти бу вазифаларни бажариш учун саноатга раҳбарликни юқори даражага кўтариши керак.

Чигит экиш ва ғўзани парвариш қилиш учун, айниқса пахта териш учун керакли бўлган машиналар сонини кўпайтирмай ва уларнинг сифатини тубдан яхшиламай туриб, пахта етиштиришни янада ошириш мумкин эмас. Машинасозлик саноати қишлоқ хўжалигини комплекс асосда механизациялаш учун машиналарни ишлаб чиқариши керак.

Машинасозлар яқин икки йил ичида пахта терадиган ҳамда кўрак терадиган мукаммал машиналарни яратиш юзасидан КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг чиқарган қарорини бажаришлари керак. Пахтани икки қаторлаб терадиган горизонталь-шпинделли янги машиналарни ва ғўза баргларини тўкадиган машиналарни керакли миқдорда ишлаб чиқаришни та'минлаш, уялаб ва тўғри бурчак олиб уялаб экадиган сеялкалардан камида 10 — 12 минг, шунингдек бир вақт ичида ҳам экиб, ҳам ўғит соладиган сеялкаларни ишлаб чиқариш, ғўза қатор ораларини культивация қиладиган 15 мингга яқин культиватор ва қатор ораларини шахмат усулида ишлайдиган шунча миқдорда культиватор ишлаб чиқариш керак.

Шу блан бирга экскаваторлар, дизеллар, насослар ишлаб чиқариш ва кенг исте'мол моллари ҳамда озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш учун, шунингдек халқ хўжалигининг бошқа тормоқлари учун керакли машиналар ишлаб чиқариш сур'атларини ошириш зарур.

Бу вазифаларнинг ҳал этилиши кўп жиҳатдан машинасозлик саноатида ишлабчиқариш қувватларини тез оширишга боғлиқдир. Шуни айтиш керакки, 3-нчи қурилиш тресги (бошқарувчиси ўртоқ Полетаев) машинасозлик заводларида капитал қурилиш ишларини ҳали ҳам суст олиб бормоқда.

СССР Машинасозлик министрлиги ва министр ўртоқ Акопов Ўзбекистондаги машинасозлик заводларига қониқарсиз раҳбарлик қилмоқда. Бу ҳол пахтачилик учун керакли янги машиналарни, айниқса пахта териш машиналарини яратишдаги сусткашликда, заводлардаги инструментал базанинг заифлигида яққол сезилмоқда. Бунинг натижасида янги машиналар ишлаб чиқаришни ўзлаштириш муддати узоққа чўзилиб кетди. Министрлик заводларни металл блан узлуксиз та'минлаш соҳасида етарли даражада оператив иш олиб бормаётир.

Яқин йиллар ичида хўжаликнинг барча тормоқларида электр қувватига бўлган талаб кескин суратда ортажагини э'тиборга олганда, электростанциялар қуришнинг ҳозирги сур'атлари бизни сра қаноатлантираолмайди. Электростанциялар қуриш соҳасида бошланган ишларни тезликда тугаллаш ва айни замонда янги станциялар қуришга тайёргарликни тезлатиш керак.

Сўнгра докладчи химия саноати ходимлари олдида турган вазифаларга тўхталиб ўтади. Химия саноатининг ходимлари маҳсулотнинг сифатини яхшилашлари ва ҳосилни кўпроқ оширадиган янги ўғитларни ишлаб чиқарабошлашлари лозим.

Пахта тозалаш саноати корхоналарининг коллективлари олдида катта вазифалар турибди. Улар ишлабчиқариш қувватларидан фойдаланишни кескин суратда оширишлари, кўп меҳнат талаб этадиган оғир ишларни тезроқ машиналаштиришлари, меҳнат унумини оширишлари керак. 1955 йилда тола ажратадиган машиналарнинг иш унумини республикада ўрта ҳисобда энг камида 7,5 килограмм арра-соатга етказиш, машина-асбобларнинг бекор туришини кескин суратда камайтириш ва тайёрлаш пунктларидаги ишларни машиналаштириш сур'атларини анча тезлатиш керак.

Докладчи пахтани қайта ишлаш тўғрисида гапириб, момиқ ишлаб чиқаришни 2—3 процент кўпайтириш ва бунинг ҳисобига 1955—1956 йилларда мамлакатга қўшимча равишда ўн минг тонналаб момиқ бериш лозимлигини кўрсатиб ўтди.

Ёғ саноатида ҳам нобудгарчиликни камайтириш керак.

— Халқ исте'моли моллари ишлаб чиқарадиган саноатнинг ишлари ҳам, — дейди ўртоқ Ниёзов, — талабимизга жавоб беролмайди. Озиқ-овқат моллари саноати министрлигига қарашли 126 корхонанинг 74 таси меҳнат унумини ошириш юзасидан берилган топшириқларни бажармади. Маҳаллий хомаш'ё ҳисобидан маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш имкониятларидан яхши фойдаланилмаётир. Ўзбекистон—мева, сабзавот ва полиз экинларига бой республикадир. Лекин шунга қарамасдан жойларда хомаш'ёни қайта ишлайдиган ва машиналар блан та'минланган пунктларнинг йўқлиги орқасида улардан етарли даражада фойдаланилмаётир.

Кенг исте'мол моллари ишлаб чиқаришни КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг қарорларида кўзда тутилган миқдорларда кўпайтириш ва маҳсулотнинг сифатига ҳамда унинг таннархини камайтиришга алоҳида э'тибор бериш керак.

Маҳаллий саноат ва кооперация саноати ҳам ишлабчиқаришни тез ривожлантириши лозим. Бу саноат 1954 йилда бир ярим миллиард сўмдан ортиқ маҳсулот чиқариши керак.

Бешйилликнинг ўтган уч йили ичида бинокорлик материаллари саноати маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтирди. Жумладан, ғишт тайёрлаш 65 процент ортди. Аммо бу кифоя қилмайди. Бизда бинокорлик материаллари саноатининг резервлари жуда кўп. Масалан, ба'зи заводларда ғишт хумдонининг ҳарбир кубометридан ойига 1700 дона ғишт олинса, бошқа заводларда атиги 700 та, я'ни 2,5 марта кам ғишт олинади. Цемент, оҳак заводлари ва бошқа заводларда ҳам резервлар кўп. Бизнинг вазифамиз — қолоқ корхоналарни илғор корхоналар даражасига кўтаришдан иборат.

Корхоналарнинг тўхтовсиз ўсаётганлигини ва ишчи ҳамда мутахассисларга бўлган эҳтиёжнинг ортаётганлигини э'тиборга олиб, миллий кадрлардан малакали ишчилар ва инженер-техник ходимларни қунт блан етиштиришимиз керак.

Кейинги йилларда транспортнинг ҳамма хилларининг иши анча яхшиланди. Чоржўй-Қўнғирот йўлини қуриш давом эттирилмоқда. Тошкент темир йўлининг юк обороти кўпайди ва эксплуатация кўрсаткичлари яхшиланди. Автомобиль парки кенгайди, автомобильларда юк ва пассажирлар ташиш ортди. Алоқа органлари ўз ишларини бирмунча яхшиладилар. Аммо, шундай бўлса ҳам транспорт ташкилотлари ва алоқа муассасаларининг ишларида катта-катта камчиликлар бор.

Тошкент темир йўли халқ хўжалиги учун жуда муҳим бўлган бирқанча юкларни ташиш юзасидан планда белгиланган топшириқларни бажармади. Автопаркдан фойдаланиш коэфициенти йўл қўйиб бўлмайдиган даражада кам, юк ортмай қуруқдан-қуруқ қатнаш автотранспортнинг бутун қатновини қарийб ярмини ташкил этади. Автомобиль парки яхши эмас, ремонт базаси эса ишлаб чиқариш эҳтиёжларини та'мин этмаётир. Жойлардаги телефон алоқасини кучайтириш ҳали етарли даражада йўлга қўйилган эмас. Қишлоқларни радиолаштириш сустлик блан бормоқда.

Транспортнинг ҳамма турларида бажариладиган ишларни юксак даражага кўтариш керак. Йўл қурилишига алоҳида э'тибор берилиши лозим. Автомобиль транспорти ва шоссе йўллар министрлиги республикадаги йўлларда намунали тартиб ўрнатиши керак. Алоқа органлари 1954 — 1955 йилларда республикадаги барча МТС ва колхозларни телефонлаштиришлари лозим.

Докладда кўрсатилишича, капитал қурилиши соҳасидаги аҳвол тузатилмаган. «Узводстрой» (бошқарувчиси ўртоқ Терсицкий), «Средазмаслострой» (бошқарувчиси ўртоқ Муқимбоев) каби трестлар ва Республика Уй-жой граждан қурилиши министрлиги қурилиш ишларига чиқарилган маблағлардан жуда ёмон фойдаланмоқдалар. Улар планни 60 — 70 процент бажардилар, холос.

Бундай аҳволга хотима бериш ва капитал қурилиш ишларини индустриал методлар блан олиб бориш керак. Доимий бинокор кадрларни вужудга келтириш, уларни фабрика-завод та'лими мактаблари ва ҳунар мактабларида тайёрлаш ишларини яхши уюштириш ва бу кадрларни кўпроқ тайёрлаш, бинокорларни уй-жой блан та'минлаш, проект-смета ҳужжатларини тузишда тартиб ўрнатиш, планлаш ишларини юқори даражага кўтариш керак.

Партия, совет ва хўжалик ташкилотлари бинокорлик ташкилотларининг ишларини тубдан қайта қуришлари, бу ишларни доим контроль қилиб туришлари, бинокорларга кун сайин ёрдам беришлари ва бу блан капитал қурилиш планларининг бажарилишини ҳамда халқ хўжалигида ишлабчиқариш қувватининг оширилишини та'минлашлари керак.

Саноат, транспорт ва қурилиш олдида турган янги-янги катта вазифаларни бажариш учун меҳнат унумини ошириш, маҳсулотнинг таннархини камайтириш ва сифатини яхшилаш учун, мавжуд имконият ва воситаларнинг ҳаммасидан тежаб-тергаб ва яхши фойдаланиш учун социалистик мусобақани янада кучайтириш керак.

Меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини ошириш, маданий савиясини юксалтириш ва соғлиқни сақлаш ишларини яхшилаш тўғрисида

Партия XIX с'ездининг қарорларида совет кишиларининг моддий ва маданий турмуш даражасини янада юксак даражага кўтариш кўзда тутилган.

Ҳисобот даврида бутун мамлакатдаги каби Ўзбекистонда ҳам ишчи ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи, колхозчиларнинг пул ва натура даромадлари кўпай-

(ОХИРИ УЧИНЧИ БЕТДА)

*) Стенограммадан қисқартиб босилди.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИНИНГ XII С'ЕЗДИ

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг ҳисоботи

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг секретари ўртоқ А. Э. НИЁЗОВНИНГ доклади

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

ди, уй-жой ва коммунал шароити яхшиланди, соғлиқни сақлаш ва халқ маорифи шохобчалари кенгайди, меҳнаткашларнинг маданий савияси ошди.

Ўтган давр ичида иттифоқ министрликлари корхоналари қурилишига чиқарилган капитал маблағдан ташқари Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги республика бюджетининг бир ўзидангина ободончилик ва коммунал-маиший қурилиш ишларига 100 миллион сўмга яқин маблағ сарфланди.

Аммо республикадаги шаҳар ва посёлкаларда уй-жой — коммунал хўжалик ва ободончилик ишларининг аҳволи аҳолининг ўсган талабларидан жуда кейинда қолмоқда. Кўпгина коммунал корхоналар қониқарсиз ишламоқдалар. Шаҳар ва посёлкаларнинг аҳолисини электр қуввати ва ёқилғи блан та'минлаш сра талабга жавоб бермаётир. Уй-жойлар яхши ремонт қилинмаётир. Уй-жой, социал-маданий қурилиш ва ободончилик ишларига чиқарилаётган катта маблағлардан тўла фойдаланилмаётир.

1954 йилда Ўзбекистон ССР бюджетидан коммунал хўжалигини ривожлантириш ва ободончилик ишлари учун 60 миллион сўм маблағ чиқариш мўлжалланган. Маданий-маиший ва мактаб қурилиши ишлари 2 мартадан зиёд ортади. Бу мақсадлар учун 200 миллион сўм маблағ ажратилади.

Партия, совет ва хўжалик ташкилотларининг э'тиборини аҳолининг моддий-маиший эҳтиёж ва талабларига қаратиш, шаҳар ва посёлкалардаги коммунал корхоналарнинг ишларини яхшилаш, коммунал хўжалик ва граждан-уй-жой қурилиши министрликларининг ишларини қайтадан қуриш керак.

Партия ва ҳукумат аҳолининг харид қувватини ошириш ва халқ исте'молини кенгайтириш учун муҳим тадбирларни кўрдилар. 1953 йилда республика аҳолисига саноат ва озиқ-овқат моллари 1952 йилдагидан 15 процент кўпроқ сотилди. Мол обороти ҳажми 1950 йилдагидан 50 процент ошди.

Аммо савдо-сотиқ ишларида ҳали камчилик кўп. Бирқанча шаҳарларда ва айниқса қишлоқларда савдо-сотиқ кўнгилдагидек уюштирилмаган. Республика Савдо министрлиги ва «Ўзбекбирлашув» 1953 йилда мол обороти давлат планини ва магазин ҳамда ошхоналар очиш планини бажармадилар, ана шу ишлар плани айниқса қишлоқларда, шаҳарларнинг четка жойларида ва ишчи посёлкаларида жуда қониқарсиз уюштирилди. Колхоз савдоси яхши ташкил этилмади.

Совет савдосини кескин суратда яхши йўлга қўйиш ва исте'молчиларга яхши хизмат кўрсатиш зарур, икки-уч йилдан кейин ҳарбир шаҳарда ва ҳарбир қишлоқ районида совет кишилари ўзларига зарур бўлган ҳамма молларни сотиб оладиган бўлишларига эришиш керак.

Сўнгра докладчи республикада соғлиқни сақлаш ишларини яхши йўлга қўйиш тўғрисида гапиради, бу соҳадаги камчиликларни очиб ташлайди ва соғлиқни сақлаш органлари олдида турган вазифаларни кўрсатиб ўтади. Медицина кадрлари тайёрлаш ишини анча кучайтириш, қишлоқларда даволаш-профилактика муассасаларини кенгайтириш ва уларни малакали ходимлар блан та'минлаш, санитария пропагандасини юксак даражага кўтариш, аҳолини, айниқса ёшларни физкультура ҳамда спорт ишларига кўпроқ жалб этиш керак. Партия ташкилотлари меҳнат ва уруш инвалидлари тўғрисида, урушда ҳалок бўлган жангчиларнинг оилалари ҳақида кўпроқ ғамхўрлик қилишлари ҳамда социал-та'минот органларининг пухта ишлашини там'инлашлари керак.

Докладчи халқ маорифи масалаларига тўхталиб республикада умумий еттийиллик мажбурий та'лим муваффақият блан амалга оширилаётганлигини та'кидлайди. Ўтган давр ичида мактабларда ўқув-тарбия ишлари анча юқори даражага кўтарилди. Мактаблар ўқувчилар-га фан асосларидан чуқур ва пухта билим берабошладилар. Кейинги икки йил ичида еттинчи синфларни тамомлаб чиққанлар сони қарийб икки марта кўпайди, ўнинчи синфларни тамомлаб чиққанлар сони бир ярим марта ортди. Болаларни умумий мажбурий та'лимга жалб этиш анчагина яхшиланди. 5 — 10 синфларда ўқувчилар сони 173 минг кишига ортди. Ўзбек қизларини мактабларга тортиш ишида аҳвол анча ўзгарди. Ўтган ўқув йилининг бир ўзидагина 5 — 7 синфларда ўқувчи қизлар сони 36 минг, 8—10 синфларда ўқувчи қизлар сони эса 15 минг ортди. Лекин шунга қарамай, ўзбек қизларининг мактаблардан кетиб қолиш ҳолларига ҳали барҳам берилгани йўқ.

Республикада ўқитувчилар сони 5300 кишига ортди. РСФСРдаги педагогика ўқув юртлари Ўзбекистонга 800 рус тили ўқитувчиларини юбордилар. Бу эса ўзбек халқининг маданий савиясини янада юксалтиришда улуғ рус халқининг олижаноблик блан ёрдам бераётганлигини ёрқин намойиш қилади.

Республикада мактаблар тобора кўпаймоқда. Бу мактаблар бюджет маблағлари ҳисобидангина эмас, балки колхозларнинг маблағлари ҳисобидан, колхозчиларнинг ўз ташаббуси блан ҳам қурилмоқда.

Докладчи халқ маорифи ишларида камчиликлар борлигини кўрсатади. Республикадаги кўпгина мактабларда, айниқса қишлоқ мактабларида ўқув-тарбия ишлари суст уюштирилган, ўқувчилардан бир қисмининг саводи кам, бир синфда икки йиллаб қолувчилар ҳали ҳам кўп, бирқатор мактаблар малакали ўқитувчи кадрлар блан тўлиқ та'минланмаган, Маориф министрлиги ўзбек хотин-қизлари орасидан ва бошқа маҳаллий миллат хотин-қизлари орасидан ўқитувчи кадрлар тайёрлаш ишига етарли даражада аҳамият бермаётир.

Халқ маорифи ишларини уюштиришда рўй бераётган жиддий камчиликларга сабаб шуки, Маориф министрлиги ва унинг жойлардаги органлари мактабларга қониқарсиз раҳбарлик қилмоқдалар, уларга кўнгилдагидек йўл-йўриқ кўрсатмаётирлар. Маориф министри ўртоқ Қодиров министрликнинг ишларини юксак даражага кўтариши, мактабларга раҳбарликни кучайтириши керак.

Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари халқ маорифи ишларини кучайтиришга кун сайин э'тибор беришлари керак.

Ўтган йиллар мобайнида олий ўқув юртларимизнинг ишлари анча яхшиланди. Лекин шундай бўлса ҳам мутахассислар етиштириб чиқариш ва айниқса қишлоқ хўжалиги учун мутахассислар етиштириб чиқариш республика халқ хўжалиги ва маданиятининг қўяётган, борган сари ўсиб бораётган катта талабларини ҳали қониқтираолгани йўқ.

Вазифа — қишлоқ хўжалиги учун мутахассислар тайёрлашга алоҳида э'тибор бериб, олий ўқув юртларини ҳар йили тамомлаб чиқувчилар сонини 8 минг кишига, ўрта ўқув юртларини тамомлаб чиқувчилар сонини 10 минг кишига етказишдан иборат.

Қишлоқ район партия комитетлари ва колхоз ҳамда МТС бошланғич партия ташкилотлари йигит ва қизларни қишлоқ хўжалик олий ўқув юртларида ўқишга юбориш тўғрисида ғам ейишлари керак.

Олий ўқув юртларимиздаги энг жиддий камчиликлардан бири уларда илмий ишларнинг суст йўлга қўйилганлигидир. Ижтимоий фанларни ўқитишда КПСС Марказий Комитети томонидан очиб ташланган катта камчиликлар ҳали тугатилгани йўқ. Олий ўқув юртларида ўқиш ишлари коммунистик қурилиш практикаси блан суст боғлаб олиб борилмоқда. Ижтимоий фанлардан дарс берувчи ўқитувчиларнинг анчагина қисми илмий унвон ва илмий даражага эга эмас. Бу камчиликларни тезликда йўқотиш керак.

Партия қурилиши, партия ички ишлари масалалари

Ўзбекистон Компартиясининг XI с'ездидан кейин хўжалик ва маданий қурилишнинг энг муҳим участкаларида янги партия ташкилотларини тузиш ва мавжуд партия ташкилотларини мустаҳкамлаш соҳасида кўп иш қилинди. Деярлик ҳамма колхозларда бошланғич партия ташкилотлари ташкил этилди, шу жумладан 1000 колхозда партбюро сайланди. Машина-трактор станцияларидаги бошланғич партия ташкилотлари сон жиҳатидан кўпайди ва улар ташкилий жиҳатдан мустаҳкамландилар. МТС партия ташкилотлари секретарьларининг состави мустаҳкамланди. Уларнинг ярмидан кўпроғи олий ёки тўлиқсиз олий ма'лумотли, 35 процентидан кўпроғи ўрта ма'лумотлидир. Бундан ташқари, 2450 партия группаси, шу жумладан колхозларда 1180 партия группаси тузилди. Республика партия органлари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорини амалга ошириб, 836 коммунист ва 630 комсомол а'зосини шаҳарлардан қишлоқларга юбордилар.

XII с'езд олдидан бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишлари, шунингдек район, шаҳар ва область партия конференциялари бўлиб ўтди. Йиғилиш ва конференцияларда партия органларининг иш методларини янада такомиллаштириш, уларнинг партия ташкилотлари блан ва коммунистлар кенг оммаси блан алоқасини кучайтириш, совет ва хўжалик органларининг ўзларига топширилган иш юзасидан жавобгарлигини ошириш масалаларига алоҳида э'тибор берилди.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети КПСС XIX с'ездининг қарорларини бажариб, партия ташкилотларининг э'тиборини партия ички демократиясини изчиллик блан амалга оширишга ва танқид ҳамда ўз-ўзини танқидни кучайтиришга қаратди.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, партия XIX с'ездидан кейин, ҳозирги пайтда ҳам айрим партия комитетлари партия раҳбарлигининг улуғ Ленин томонидан ишлаб чиқилган принципларига ва партия ҳаёти қоидаларига риоя қилмаётирлар, КПСС Уставини бузмоқдалар. Масалан, Хоразм область партия комитети ўз пленумларини онда-сонда ўтказиб туради, Бухоро областининг Свердлов ва Томди район партия комитетлари 1953 йилда бирор марта ҳам партия активи йиғилишларини ўтказмаганлар. Ба'зи партия ташкилотларида танқид ва ўз-ўзини танқиднинг ролига етарли баҳо берилмаётир. Чирчиқ шаҳар партия ташкилоти, Чуст ва Галаосиё районларининг партия ташкилотларида эса танқид учун қувғин қилиш каби ҳоллар ҳам юз берди.

Кўпгина бошланғич партия ташкилотлари, хусусан қишлоқдаги бошланғич партия ташкилотлари ташкилий жиҳатдан ҳали ҳам заиф бўлиб, колхоз, совхоз ва МТСлардаги ишларга тегишинча та'сир кўрсатмаётирлар. Республика олдида айниқса қишлоқ хўжалигини кескин суратда ривожлантириш соҳасида турган мураккаб вазифалар партия кучларини тўғри жойлаштириш йўли блан бошланғич партия ташкилотларини мустаҳкамлашни ва хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этишда уларнинг жанговарлик қобилиятини оширишни талаб этади. Бошланғич партия ташкилотларининг секретарьларини тарбиялаш, ўқитиш ва уларга инструкция бериш ишларини яхши йўлга қўйиш зарур.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети раҳбар ходимларнинг кўп қисмини ходимларни мактабларда, курсларда ва марксизм-ленинизм кечки университетларида ўқитиш йўли блан тайёрлади. Марказий Комитет партия ходимлари семинарларини вақти-вақти блан ўтказиб турипти. Ўтган йили қишлоқ район партия комитетларининг биринчи секретарьлари блан, район партия комитетларининг МТС зоналарига бириктирилган секретарьлари блан ва машина-трактор станциялари бошланғич партия ташкилотларининг секретарьлари блан семинарлар ўтказилди.

Раҳбар ходимларни тайёрлаш соҳасида кўрилган тадбирлар партия, совет ва хўжалик аппаратининг асосий звеноларини тайёргарлиги кўпроқ кадрлар блан мустаҳкамлашга ёрдам беради. Ҳозирги вақтда Ўзбекистон КП Марказий Комитети номенклатурасидаги ходимларнинг 85 проценти олий ва ўрта ма'лумотлидир.

Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, кадрлар блан ишлаш партия XIX с'езди ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми томонидан қўйилган вазифаларга ҳали жавоб бермаётир. Асосий камчилик шундан иборатки, ба'зи ташкилотларнинг раҳбарлари кадрларни сиёсий қиёфаси ва ишчанлик хислатларига қараб эмас, балки оилачилик, уруғ-аймоқчилик, ошна-оғайнигарчиликка қараб танлайдилар. Қолоқ колхозларни, қолоқ МТС, совхоз, районларни, қолоқ корхоналарни ва халқ хўжалигининг қолоқ соҳаларини кадрлар блан биринчи навбатда мустаҳкамлаш масалаларига жиддий э'тибор берилмаётир.

КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қишлоқ район партия комитетлари ва район ижроия комитетларини тажрибали кадрлар блан мустаҳкамлаш тўғрисидаги қарори қониқарсиз бажарилмоқда. Хотин-қизлар, айниқса ўзбек хотин-қизлари раҳбарлик лавозимларига кам кўтарилмоқда.

Қобилиятли ёш ходимларни раҳбарлик ишларига дадил кўтаришдан қўрқиш каби ҳолларга қат'ий хотима бериш керак.

Партия XIX с'езди ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми томонидан қўйилган вазифаларни, бу ишга маҳаллий Советларни ва уларнинг кўп сонли депутатларини, комсомол ҳамда касаба союз ташкилотларини жалб этмай туриб, муваффақиятли бажариб бўлмайди.

Кейинги йилларда совет, комсомол ва касаба союз органларининг фаолияти, шубҳасиз, анча яхшиланди, лекин уларнинг ишларида ҳали ҳам жиддий камчиликлар бор.

Кўпгина маҳаллий Советлар сессияларни мунтазам суратда ўтказмаётирлар, доимий комиссияларнинг ишларига етарли даражада э'тибор бермаётирлар, ўз ишларини КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорига мувофиқ қайтадан қуришни суст олиб бормоқдалар. Бизнинг вазифамиз—Советларга партия раҳбарлигини кучайтиришдан, давлат ҳокимияти органлари бўлган Советларнинг ролини, уларнинг айниқса қишлоқ хўжалиги соҳасида қўйилган вазифаларни бажариш юзасидан жавобгарлигини тўхтовсиз оширишдан иборат.

Партия ташкилотлари комсомол ташкилотларининг ишларига етарли даражада йўл-йўриқ кўрсатмаётирлар ва уларнинг фаолиятини контроль қилмаётирлар. Ба'зи район партия комитетлари қишлоқ хўжалигини ривожлантириш учун курашда катта куч бўлган комсомол ташкилотларининг ролига етарли баҳо бермаётирлар. Комсомоллар ва қишлоқ ёшлари деҳқончиликнинг маданиятини ошириш ва жамоат чорвачилигини ривожлантириш ишларида ҳали суст қатнаштирилмоқда.

Касаба союз ташкилотларининг ҳаммаси ҳам хўжалик ва сиёсий ҳаётда, айниқса социалистик мусобақани ривожлантиришда зарур ташаббус кўрсатаётир деб бўлмайди, меҳнаткашларнинг доимий ўсиб бораётган моддий-маиший ва маданий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида етарли даражада ғамхўрлик қилмаётирлар, коллектив шартномаларнинг қандай бажарилаётганлигини суст контроль қилмоқдалар, совхоз ва МТСларнинг ишларига кам та'сир кўрсатмоқдалар. Касаба союзларининг аҳамияти тобора ортмоқда. Касаба союзларига партия раҳбарлигини кучайтириш ва уларнинг ишини янги вазифалар даражасига кўтариш керак.

Партия органлари — сиёсий раҳбарлик органларидир. Улар оммани партия XIX с'езди ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленуми қарорларини амалга оширишга сафарбар қилишлари, барча ташкилотларнинг, ҳарбир ходимнинг, унинг қандай лавозимда бўлишидан қат'ий назар, ишларига йўл-йўриқ кўрсатишлари ва уларнинг фаолиятини текшириб туришлари керак. Партия органлари хўжалик ва маданий қурилишга раҳбарликни, шубҳасиз, яхши йўлга қўйдилар, амалий масалаларни ишнинг кўзини билиб пухта ҳал этабошладилар. Аммо шундай бўлса ҳам, бу раҳбарликнинг даражаси янги талаблардан жиддий суратда кейинда қолмоқда.

Ўзбекистон КП Марказий Комитети, кўпгина маҳаллий партия органлари ижобий иш тажрибаларини етарли даражада ўрганмаётирлар, бу тажрибаларни умумлаштирмаётирлар ва бошқа жойларга ёймаётирлар, маҳаллий партия ташкилотларининг ишларидаги камчиликлар ҳаммавақт ҳам ўз вақтида очиб ташлана бермайди ва уларга доимо тегишли ёрдам берилиб турмайди.

Кўпгина партия комитетлари ва совет органларининг ишларида нотўғри ва зарарли, бюрократик практика пайдо бўлган: ходимларнинг асосий э'тибори ва кучини конкрет ишларга эмас, балки ҳар хил директива, резолюция, справка, хат ва ҳисоботлар тузишга қаратадилар.

Республика ва область миқ'ёсидаги бирқанча ташкилотларнинг ишлардаги ярамас практика шунга олиб борадики, район партия комитетлари ва район ижроия комитетлари ҳар куни жуда кўп қарор ва директивалар олиб, оператив амалий иш ўрнига, кўп вақтни ма'мурийятчиликка банд қиладилар.

Раҳбарликнинг зарарли канцелярийчилик-бюрократик методларини узил-кесил тугатиш, партия ва ҳукумат директиваларнинг бажарилишини текширишни яхши йўлга қўйиш тадбирларини кўриш, кадрларни тўғри танлаш ва жой-жойига қўйишни та'минлаш зарур.

Коллегиал раҳбарлик қилиш — партия раҳбарлигининг олий принципидир. Аммо ҳамма ерда ҳам бу принципга риоя қилинаётир деб бўлмайди. Мисол учун Фарғона область партия комитетини олиб кўрайлик. Фарғона область партия комитети ўз иш практикасида партия ҳаёти қоидаларининг бузилишига кейинги вақтларгача йўл қўйиб келди. Область партия комитети пленумларини ўз вақтида чақирмади ва кўпгина шаҳар ҳамда район партия комитетларининг бу масалада партия Уставини бузишларига тоқат қилиб келди.

Область партия комитети бюросининг иш практикасида раҳбарликнинг коллегиячилик принциплари бузилди, бюро мажлисларида қараб чиқилган масалалар ва қабул қилинган қарорлар кўпинча коллектив суратда муҳокама қилинмади. Раҳбарликдаги ана шу ярамас методларнинг қандай оқибатларга олиб келиши ҳаммага ма'лум. Фарғона области республиканинг бошқа областларига нисбатан жуда кам ҳосил берабошлади ва мўл пахта ҳосили етиштириш соҳасидаги шуҳратини қўлдан бериб қўйди.

Коллегиячилик сон-саноқсиз мажлислар ўтказишни эмас, балки партия ташкилотлари раҳбарларининг партия комитетлари а'золари блан, партия активи блан, коммунистлар блан маслаҳатлашишларини, уларнинг фикрига қулоқ солишларини, уларнинг танқидий мулоҳаза ва таклифлари блан ҳисоблашишларини талаб қилганлигини эсда тутиб, коллектив раҳбарлик принципларига қаттиқ риоя қилиш керак.

Республика партия ташкилотларининг иш практикасида совет ва хўжалик органларининг ўрнини босиш каби ҳолларга ҳам хотима берилган эмас. Бу эса хўжалик ва сиёсий ишларни бўшаштиришга олиб боради. Биз партия раҳбарлиги методларини яхшилашимиз, партия ташкилотларининг давлат ва хўжалик ишларига раҳбарлигини юксак даражага кўтаришимиз зарур.

Қишлоқ район партия комитетларининг янги шароитдаги ишларига алоҳида тўхталиб ўтишга тўғри келади. Ҳозирги вақтда барча район партия комитетларида райком секретарьлари бошчилигида МТС бўйича иш олиб борувчи группалар тузилди. Ишнинг шу тахлитда қайтадан қурилиши ўзининг яхши натижаларини берди ва бундан кейин ҳам қишлоқда партиявий-сиёсий ва ташкилий-партиявий ишларни тубдан яхшилашни та'мин этажагига шак-шубҳа йўқ. Аммо бу ишда ҳали кўп камчиликлар бор.

Бирқанча район партия комитетларининг ишларини қайтадан қуриш юзаки ўтказилди. Колхоз ва МТСларга раҳбарлик қилишдаги эгасизлик тугатилмади. Район партия комитетларининг МТС бўйича секретарьлари ва уларнинг инструкторлари ўзларининг кўп вақтларини район марказларида ўтказадилар, МТС ва колхозларга жуда кам борадилар. Район партия комитетларининг МТС бўйича секретарьларидан талайгина қисми МТСда эмас, балки район марказларида яшайди. Қишлоқ район партия комитетларининг секретарьлари ва инструкторларидан кўплари ҳали ҳам эскича ишламоқдалар, улар асосан қарорларнинг проектини тузиш, ҳарқандай мажлис ва йиғилишлар ўтказиш блан оворадирлар. Қишлоқ район партия комитетларининг ишларини КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг талабларига мувофиқ қайта қуришни тезликда тугаллаш, партия раҳбарлигини қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришининг ҳал қилувчи участкаларига яқинлаштириш зарур.

Идеология ишларига доир масалалар

Ўзбекистон партия ташкилоти партия XIX с'ездининг кўрсатмаларига амал қилиб, идеология ишларига кўпроқ э'тибор берабошлади. Лекин шундай бўлса ҳам, бу соҳада қилинган ишлар бизни қаноатлантираолмайди.

Ҳисобот даврида раҳбар ходимлардан 2 мингдан ортиқ киши олий ва республика партия мактабларида, улар ҳузурида очилган курсларда ва марксизм-ленинизм кечки университетларида тайёрланди ва қайтадан тайёрланди. Ҳозирги вақтда ана шу ўқув юртларида партия ва совет активларидан 5 мингга яқин киши ўқимоқда.

Республика партия ташкилотлари партия XIX с'езди ва КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорларини пропаганда қилишда бирқанча тадбирларни амалга оширдилар, партия а'золари ҳамда партия а'золигига кандидатларнинг ғоявий-сиёсий тайёргарлигини оширишга кўпроқ э'тибор берабошладилар. Пропагандистларнинг состави анча яхшиланди. Шу блан бирга партия пропагандасини ташкил қилишда ҳали катта камчиликлар бор. Бирмунча коммунистлар ва раҳбар ходимлар ҳам марксизм-ленинизм соҳасида зарур билимга эга эмас, партия ташкилотлари эса уларга тегишли ёрдам кўрсатмаётирлар. Қорақалпоғистон, Наманган ва Бухоро область партия ташкилотларида партия маорифи ва идеология ишларининг бошқа соҳалари қониқарсиз аҳволда.

Ба'зи партия ташкилотлари партия ўқишида ихтиёрийлик принципини бузиб, «сон орқасидан қувиш» блан оворалар. Айрим партия ташкилотлари кекса коммунистларни, уй-рўзғор ишлари блан кўпроқ банд бўлган хотинларни тўгарак ва сиёсий мактаблар рўйхатига ёзиб қўйганлар ва ҳоказо. Кўпгина тўгараклар тайёргарлиги юқори пропагандистлар блан та'минланмаган. Марксизм-ленинизмни ўрганиш кўпинча айрим цитаталарни ёдлаб олишдан иборат бўлиб қолмоқда.

Марксча-ленинча та'лимотни ижодий тарзда ўрганиш керак, партиянинг тарихий тажрибаларини пухта билиб олиш зарур. Бизнинг бутун пропаганда ишимиз қишлоқ хўжалигини ва халқ исте'моли моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда ривожлантириш, совет кишиларининг моддий фаровонлигини ошириш соҳасида партия ва халқ олдида турган вазифаларни ҳал этишга ҳартомонлама ёрдам бериши керак. КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг тарихий қарорларини кун сайин пухта тушунтириб бориш керак. Пропагандa ишларимизда марксизмга ёт бўлган шахсга сиғиниш назариясини таг-томири блан йўқотиш лозим.

Партия пропагандаси тарихнинг ижодкори бўлган халқнинг ҳал қилувчи ролини, совет жамиятининг раҳбар ва етакчи кучи бўлган Коммунистик партиянинг буюк ролини ҳартомонлама чуқур кўрсатиб бериши лозим.

Пропагандистлар блан ишлашга, партия маорифининг барча звеноларида машғулотларнинг юксак ғоявий савияда ўтишини та'минлашга кўпроқ э'тибор бериш керак.

В. И. Ленин Асарлари тўртинчи нашрининг ўзбек тилида тўла босиб чиқарилганлиги республика партия ташкилотининг ва бутун ўзбек халқининг ғоявий ҳаётида катта воқиадир. 1952 йилда И. В. Сталин Асарларининг 13 томи ўзбек тилига таржима қилиб чиқарилган эди. К. Маркс «Капитал»инннг биринчи томини ўзбек тилига таржима қилиш тамомланмоқда. «КПСС с'ездлар, конференциялар ва Марказий Комитет пленумларининг резолюциялари ва қарорларида» деган тўпламнинг ўзбекча нашри босмага тайёрланмоқда. Бу тўпламда партиянинг кўп йиллар мобайнида ишлаб чиқилган ички ва ташқи сиёсати баён қилинган, партиямизнинг, унинг Марказий Комитетининг коллектив тажрибаси, коллектив донишмандлиги ифодаланган. Ана шу ҳужжатларни ўрганиш — кадрларимизнинг, барча коммунистларнинг энг муҳим бурчидир.

Бинобарин, бизда партия маорифини, марксизм-ленинизм пропагандасини юксак даражага кўтариш учун ҳамма шароит яратиб берилган. Бутун гап ана шу имкониятлардан тўла фойдаланишда қолган.

Ма'лумки, партиявий-сиёсий иш хўжалик муваффақиятларининг асосидир. Партиявий-сиёсий иш меҳнаткашларнинг ижодий активлигини кучайтириши, омманинг ғайратини партия сиёсатини, партия ва ҳукумат қарорларини амалга оширишга сафарбар қилиши керак. Аммо ба'зи партия ташкилотлари КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумидан кейин колхозларда оммавий-сиёсий ишларни яхши уюштирмаганликларини та'кидлаб ўтмай бўлмайди.

Сиёсий агитациянинг савиясини кескин суратда ошириш, аҳолининг ҳамма табақаларини, ҳарбир меҳнаткашнинг оммавий-сиёсий ишларга жалб этилишига эришиш зарур. Сиёсий агитация СССР Олий Совети сайловининг муваффақиятли ўтказилишини та'минлашга қаратилган ҳозирги пайтда бу иш айниқса катта аҳамиятга эгадир.

Хотин-қизлар орасида сиёсий-тарбиявий ишлар етарли даражада олиб борилмаётир. Кўпгина область, район, шаҳар партия комитетлари ва бошланғич партия ташкилотлари бу ишга юзаки ёндашмоқдалар.

Ба'зи партия ва комсомол органлари ва бошланғич партия ташкилотлари хотин-қизларга нисбатан феодал-бойларча муносабат сарқитларини ташувчиларга, хотин-қизларнинг иззат-ҳурматини поймол этиш каби ярамас ҳолларга муросачилик блан қараб келмоқдалар. Хотин-қиз кадрлар партия, давлат ва жамоат ишларига ҳали ҳам суст кўтарилмоқда.

Докладчи шаҳар ва қишлоқларда оммани коммунистик руҳда тарбиялашда муҳим роль ўйнайдиган маданий-оқартув муассасалари кўп ташкил этилганлигини қайд қилиб ўтди. Республикада 3500 клуб ва маданият саройлари, 3100 кутубхона, 17 музей бор. Афсуски, жойларда ана шу муассасаларнинг ишларига етарли баҳо берилмаётир; оммавий маданият ўчоқларига шундай муносабатда бўлишга асло йўл қўйиш мумкин эмас. Партия ва совет ташкилотлари маданий-оқартув муассасаларининг ишларини ҳартомонлама такомиллаштиришлари, уларнинг ишларини юксак ғояли, мазмунли ва сифатли қилиб уюштиришлари керак.

Матбуот, радио, кино кенг меҳнаткашлар оммасини хўжалик-сиёсий вазифаларни ҳал этишга сафарбар қилишда жуда катта роль ўйнайди. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь Пленумидан кейин бирқанча республика ва область газеталари қишлоқ хўжалигига кўпроқ э'тибор берабошладилар, чуқур мазмунли бирқанча мақола ва материалларни босиб чиқардилар. Лекин газеталаримиздан кўпчилигининг ишлари ғоявий ва маданий жиҳатдан ҳам паст савияда олиб борилмоқда.

Республикада радио эшитдириш ишлари қониқарсиз олиб борилмоқда, аҳолига кино хизмати кўрсатишда, Ўзбекистон Давлат нашриётининг ишларида катта-катта камчиликлар бор.

Партия комитетларининг кўпгина лектор группалари, сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи республика жамиятидинга қарши, табиий-илмий темаларда лекцияларни кам ўқийдилар. Сиёсий ва илмий билимларни тарқатувчи жамият қишлоқ аҳолиси ўртасида лекцияларни кам уюштирмоқда.

Совет адабиёти ва сан'атининг кишиларни тарбиялаш соҳасида муҳим роль ўйнаётганлиги ҳаммага ма'лум. Совет адабиёти ва сан'ати янги, порлоқ кучларни етиштириш ва эскилик сарқитларини илдизи блан йўқотиш учун олиб борилаётган буюк курашда актив иштирок қилиши, совет кишисининг характеридаги энг яхши фазилатларни оширишга ёрдам бериши, совет кишисининг ўсиб бораётган маданий эҳтиёжларини қондириши керак. Ана шундай талаблар нуқтаи назаридан қараганда ҳисобот даврида Ўзбекистон адабиёти ва сан'ати ҳақиқатан ҳам йирик бадиий асарларни яратмаганлигини э'тироф этишга тўғри келади. Ўзбек драматургларининг асарларидан фақат Абдулла Қаҳҳорнинг «Шоҳи сўзана» пьесасигина иттифоқ миқ'ёсида ном чиқарди.

Афсуски, ўзбек адабиёти пахтачиликни ривожлантириш учун, сув учун курашувчиларнинг, индустрияни яратувчиларнинг, ўзбек совет интеллигенцияси вакилларининг тўлиқ бадиий образларини, ёшларимизни тарбиялайоладиган образларни ҳали яратган эмас. Ўзбек адабиётида озод қилинган ва ўз ажойиб талантларини рўёбга чиқарган ўзбек хотин-қизларининг тўла бадиий образи яратилмаган.

Бизнинг театрларимиз ҳозирги замон темасида ёзилган пьесаларни кўпроқ саҳнага қўймоқдалар, тузук-тузук спектакльлар яратмоқдалар. Аммо ўзбек халқининг ҳаёти ва меҳнати тўғрисида, шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашлари тўғрисида бадиий жиҳатдан юксак яхши пьесалар ҳали жуда оз.

Киностудиямизнинг ишлари жонланабошлади. Ҳамза Ҳакимзоданинг «Бой ила хизматчи» номли асари асосида ишланган бадиий фильм Ўзбекистоннинг ва бутун мамлакатимизнинг экранларида кўрсатилмоқда. Янги рангли кинофильмлар ишлаб чиқарилмоқда.

Республиканинг халқ оммаси рақс, қўшиқ, музикани севади. Бу эса шаҳар ва қишлоқларда бадиий ҳаваскорликни кенг миқ'ёсда кучайтириш учун жуда яхши асос бўлади. Аммо бизнинг комсомол ташкилотларимиз ва маданий-оқартув муассасаларимиз ана шу имкониятдан фойдаланмаётирлар.

Совет кишиларининг ҳаёти ва меҳнатини чуқур ўрганиш, йирик, монументал бадиий асарларни яратиш, Ўзбекистоннинг адабиёти ва сан'атини янги, юксак босқичга кўтариш, улуғ совет халқи социалистик маданиятининг умумий хазинасига янги ва буюк ҳисса қўшиш — ёзувчиларимиз, композиторларимиз, рассомларимизнинг, театр ва кино ходимларининг бурчидир.

Ўзбекистон Компартиясининг бундан аввалги с'езди Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва Ўзбекистон ССР Министрлар Советига республика Фанлар академиясининг ва республикадаги бошқа илмий-текшириш муассасаларининг ишларини яхшилаш, Ўзбекистоннинг ишлабчиқариш кучларини янада ривожлантириш ҳамда илмий кадрларни ва юқори малакали мутахассисларни тайёрлаш каби муҳим масалаларни ҳал этишда уларнинг ролини ошириш вазифасини топширган эди.

Фанлар академияси ва унинг институтлари, айниқса физика-математика ва химия фанлари соҳасида, фойдали қазилма, ёқилғи конлари ва бинокорлик материалларини топиш ҳамда ўрганиш соҳасида бирмунча иш қилдилар. Пахта агротехникасига доир бирқанча масалалар ўрганилмоқда ва ҳал этилмоқда, пахтанинг янги сортларини етиштириш, минерал ўғитларнинг янги турларини ишлаб чиқариш чоралари кўрилмоқда.

Броқ, Фанлар академияси, унинг институтлари ҳали ҳам кўнгилдагидек ишламаётирлар. Ба'зи институтлар, масалан, Фанлар академиясининг экономика институти партия XIX с'езди ҳамда КПСС Марказий Комитети сентябрь Пленумининг қарорлари асосида колхоз қурилиши ва қишлоқ хўжалиги ишлабчиқариши юзасидан бирорта ҳам муҳим илмий-текшириш ишларини амалга оширганларича йўқ. Жумладан, қишлоқ хўжалик ишларини комплекс асосда механизациялаш вазифаси қўйилганлиги муносабати блан қўл меҳнатидан фойдаланишни камайтириш, пахта етиштириш таннархини пасайтириш ва шулар сингари муҳим проблемалар ишлаб чиқилмаётир.

Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг X Пленумида Фанлар академиясининг гуманитар институтлари қаттиқ танқид қилинган эди. Бу институтлар ишлари бирмунча жонланди: мактаб хрестоматияларидаги хатолар тузатилди, русча-ўзбекча луғатнинг уч томи нашр этилди. Аммо шуни айтиш керакки, «Ўзбекистон ССР тарихи»нинг икки томини қайтадан ишлаш секин бормоқда. Ўрта Осиё ва Қозоғистон халқлари тарихининг муҳим масалаларига бағишланиб яқинда Тошкентда ўтказилган бирлашган илмий сессия Ўзбекистонда тарих фанини янада ривожлантириш соҳасида катта роль ўйнайди, деб ҳисоблаш керак.

СоюзНИХИ илмий муассасалар системасида муҳим ўрин тутади. Фактлар бу муассасанинг ба'зи ишларида ҳечбир силжиш йўқ эканлигини кўрсатади. Пахта агробиологиясига доир йирик проблемалар ишлаб чиқилмаётир дейиш мумкин. Институт пахтачилик илғорларининг тажрибаларини яхши ўрганмаётир ва умумлаштирмаётир. Пахта селекцияси соҳасида аҳвол яхши эмас. Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг пленумларида СоюзНИХИнинг ишида жиддий камчиликлар борлиги кўп марта кўрсатилган эди. Аммо институт раҳбарлари институт ишларини қайта қуриш йўлида амалий тадбирлар белгиламаётирлар.

Барча илмий муассасаларнинг фаолиятини партия ва ҳукуматнинг қишлоқ хўжалиги ҳамда саноатни ривожлантириш юзасидан белгилаган тадбирларини бажариш соҳасидаги амалий ишлар блан маҳкам боғлаб олиб бориш зарур.

Республика партия ташкилоти олдида идеология фронтининг барча звеноларини сиёсий жиҳатдан яхши тайёрланган ва синалган кадрлар блан мустаҳкамлаш, кадрларимизнинг ғоявий-сиёсий тайёргарлигини системали равишда ошириш вазифаси турипти. Шунга эришмоқ керакки, идеологик жиҳатдан та'сир кўрсатишнинг ҳамма воситалари — пропаганда, агитация, матбуот, радио, кино—кишиларнинг онгини капиталистик сарқитлар ва феодал-бойларча муносабат сарқитларидан, буржуа-миллатчилик оғишларидан тозалашда тобора катта роль ўйнасин, меҳнаткашларни коммунизм, совет ватанпарварлиги ва халқларнинг қардошларча дўстлиги руҳида, давлат манфаатлари тўғрисида ҳартомонлама ғамхўрлик қилиш руҳида, сиёсий ҳуш'ёрлик руҳида тарбиялаш учун идеологик та'сир кўрсатишнинг ҳамма воситаларидан тўла фойдаланилсин.

Сўнгра ўртоқ Ниёзов бундай деди:

— Мамлакатимизнинг барча халқлари катта тарихий воқиани — Украинанинг Россия блан қайта қўшилишининг 300 йиллигини буюк байрам сифатида нишонламоқдалар. Бу воқиа жуда катта прогрессив аҳамиятга эгадир. Пролетар интернационализми байроғи остида вужудга келган ва мустаҳкамланган СССР халқлари дўстлиги кўпмиллатли социалистик давлат асосларининг асоси, совет республикалари эришаётган барча муваффақиятларнинг асосий шартидир. Бу дўстлик бузилмас ва метиндек мустаҳкамдир.

Совет Иттифоқидаги барча халқлар каби ўзбек халқи ҳам улуғ рус халқи блан ва мамлакатимиздаги ҳамма қардош халқлар блан дўстликни кўз қорачиғидай сақлайди ва уни ҳартомонлама мустаҳкамлайди. Совет кишилари империалист йиртқичларнинг ва уларнинг буржуа-миллатчи малайларининг кирдикорларини ҳуш'ёрлик блан кузатиб келмоқдалар. Империалистларнинг буржуа-миллатчи агентураси ҳарқандай ниқобга — панисломизм ва пантуркизм, ёки бошқа ҳарқандай миллатчилик ниқобига бурканса ҳам, уларнинг бу ниқоби йиртиб ташланади. Коммунистик партия раҳбарлиги остида коммунизм тантанаси сари олға бораётган СССР халқларининг бузилмас дўстлигига ва муқаддас бирлигига қасд қиладиган ҳарқандай киши қилмишига яраша қаттиқ жазоланади. (Қарсаклар).

☆ ☆ ☆

— Ҳисобот докладида,—дейди ўртоқ Ниёзов сўзининг охирида,—Ўзбекистон КП Марказий Комитети ва республикадаги маҳаллий партия ташкилотларининг ишларидаги асосий камчиликлар қайд қилинди ва яқин икки йил ичидаги вазифалар кўрсатилди.

Ҳеч шубҳа йўқки, с'езд делегатлари принципиал танқид ва ўз-ўзини танқидни кенг ривожлантириш асосида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг ишларидаги камчиликларни охиригача очиб ташлайдилар, коллектив тажрибага таяниб, биргаликда ҳаракат қилиб, республика олдида турган хўжалик-сиёсий вазифаларни муваффақиятли ҳал этиш юзасидан амалий тадбирларни белгилайдилар.

Делегат ўртоқлар, ижозатингиз блан сизнинг номингиздан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитетини ишонтириб айтаманки, Ўзбекистон партия ташкилоти КПСС Марказий Комитети теварагига, жонажон Совет ҳукумати теварагига янада маҳкам жипслашади ва Ватан олдидаги ўз бурчларини шараф блан бажаради!

КПСС Марказий Комитетининг синалган ва доно раҳбарлиги, улуғ рус халқининг ва Совет Иттифоқидаги бошқа халқларнинг қардошларча ёрдами ишимизда муваффақият қозонишнинг гаровидир. (Гулдурос қарсаклар).

Яшасин улуғ Ватанимиз — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи!

Яшасин совет халқининг жангларда чиниққан авангарди, барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси!

Яшасин Коммунистик партия, Совет ҳукумати ва бутун халқнинг мустаҳкам бирлиги!

Яшасин СССР халқларининг дўстлиги!

Яшасин Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети!

Яшасин бизнинг жонажон Совет ҳукуматимиз! (Узоқ давом этган гулдурос қарсаклар).

СССР ва Германия Демократик Республикасининг 1954 йилда бир-бирларига товарлар етказиб беришлари тўғрисидаги Протокол имзоланди

Кейинги вақтларда Москвада 1954 йилда товар обороти тўғрисида СССР Ташқи савдо министрлиги блан Германия Демократик Республикасининг Савдо делегацияси ўртасида музокаралар олиб борилди.

13 февральда бу музокаралар СССР блан Германия Демократик Республикасининг 1954 йилда бир-бирларига товарлар етказиб беришлари тўғрисидаги Протоколнинг имзоланиши блан муваффақиятли суратда тугалланди.

Томонлар музокаралар давомида ҳар икки мамлакат ўртасидаги савдо муносабатларини ҳартомонлама кенгайтиришга интилаётганликларини яна бир марта та'кидладилар.

Савдо-сотиқ масалалари муҳокама қилинган вақтда қуйидаги муҳим фактга алоҳида э'тибор берилди: Совет ҳукуматининг Германиядан репарациялар ундириб олишни 1954 йил 1 январьдан бошлаб тўхтатиш тўғрисидаги, Германиядаги совет корхоналарини Германия Демократик Республикаси ихтиёрига бепул топшириш ва оккупация харажатларини камайтириш тўғрисидаги қарори муносабати блан товар ресурслари Германия Демократик Республикасининг ихтиёрида қолдирилади. Германия эндиликда бу товар ресурсларини коммерсия асосларида сотиши мумкин.

Совет Иттифоқи 1954 йилда Германия Демократик Республикасида илгари репарация бўйича етказиб берилган кемалар, вагонлар, прокат ускуналари ва бошқа ускуналарни, шунингдек СССР ўтган йилларда Германия Демократик Республикасидан олиб келган бошқа товарларни сотиб олади.

Совет Иттифоқидан Германия Демократик Республикасига ғалла, озиқ-овқат маҳсулотлари, пахта, жун, қора ва рангли металлар ҳамда Германия Демократик Республикаси муҳтож бўлган бошқа товарлар етказиб берилади.

1954 йилда ўзаро етказиб бериладиган товарлар миқдори ўтган йилдагига нисбатан анча ортади. 1954 йилда СССР блан Германия Демократик Республикаси ўртасида биринчи марта савдо битими тузилган эди. 1954 йилда товар обороти 1950 йилдагига нисбатан қарийб уч марта кўпаяди.

Протоколни Совет томонидан Ташқи савдо министри И. Г. Кабанов, Германия томонидан Германиянинг Ташқи ва ички савдо министри К. Грегор имзоладилар.

Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Берлин кенгаши

БЕРЛИН. 13 февраль. (**ТАСС махсус мухбири**). Тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг бугун А. Иден раислиги остида ўнтўққизинчи мажлиси бўлди. Кун тартибининг учинчи моддасини — «Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси тўғрисида»ги масалани муҳокама қилиш давом этди.

Ма'лумки, кечаги мажлисда СССР делегацияси эркин ва мустақил Австрияни тезроқ тиклашга ҳамда Австрия масаласи тўрт давлат ўртасидаги мавжуд битимларга мувофиқ ҳал қилишга қаратилган ўз таклифларини тақдим қилган эди.

Австрия ҳукумат делегациясининг раҳбари — Австрия ташқи ишлар министри Л. Фигль бугунги мажлисда биринчи бўлиб сўзга чиқди. Кеча тўрт министр томонидан қабул қилинган қарорга мувофиқ, Л. Фигль Австрия масаласини муҳокама қилишда қатнашмоқда. Фигль, Австрия ҳукумати Австриянинг эркинлиги ва суверенитетининг тўла равишда тикланишига ишонади ва у «эркинлик» деган сўзни давлат шартномаси кучга кирганидан кейин 90 кун ичида Австриядан четэл қўшинларининг ҳаммасини олиб чиқиб кетиш йўли блан Австриянинг оккупация қилинишини тўхтатиш деган ма'нода тушунади, деди. Броқ, Фигль Австриянинг демократик, тинчликсевар ва чинакам мустақил давлат бўлиб ривожланишини та'мин қиларлик тарзда Австрия масаласини қандай қилиб ҳал этиш мумкинлиги тўғрисида ҳечнима демэди ва бу тўғрида ўз фикрини айтмади. Совет таклифларига келганда, бу тўғрида у. совет таклифлари Австрия ҳукуматининг «хафсаласини пир қилди» дейиш блангина кифояланди. Фигль бу фикрнинг мағзини чақмасдан, ўзининг шу гапини асослайдиган ҳечқандай далил келтирмади, совет таклифининг бир моддасига, я'ни четэл қўшинларини Австриядан олиб чиқиб кетиш масаласида СССРнинг позицияси баён қилинган моддасигагина тўхталиб ўтди-да, бу моддани қабул қилиб бўлмайди, деди.

В. М. Молотов сўзга чиқиб, Фигльнинг совет делегацияси томонидан қилинган таклифлардан фақат бир масалагагина тўхталиб ўтганлигини айтиб, бу хилдаги гаплар Австрия ҳукуматининг умуман совет таклифларига нисбатан тутаётган позицияси тўғрисида очиқ ойдин тасаввур бермайди, деди. В. М. Молотов, Австрия делегацияси, шунингдек Америка Қўшма Штатлари, Франция ва Англия делегациялари совет таклифларининг ҳаммаси устида ўз фикрларини айтурлар, деб умид билдирди.

Сўнгра, Ж. Даллес сўзга чиқди. Даллес, совет таклифида Австрия блан тузиладиган давлат шартномасининг 1949 йилда тўрт давлат ўртасида асосан келишиб олинган проектини тайёрлашни охирига етказиш кўзда тутилганлигини инкор қилиб, совет таклифини қабул этиш гўё «Австрия блан тузиладиган давлат шартномасини бузган бўлур эди» ва «шу шартноманинг муқаддимасидан тортиб то охиригача уни таҳрир қилишни янгидан бошлашга» тўғри келган бўлур эди, деб да'во қилди.

Даллес Германияга қарши урушда ва Австрияни озод қилишда ўз қуролли кучлари блан иштирок қилган ҳарқандай давлатга қарши қаратилган бирор коалицияга ёки ҳарбий иттифоқларга кирмаслик, шунингдек Австрия территориясида четэл ҳарбий базаларининг ташкил этилишига ҳамда Австрияда четэл ҳарбий инструкторлари ва мутахассисларидан фойдаланилишига йўл қўймаслик мажбуриятини ифодаловчи модданинг Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси текстига киргизилиши тўғрисида совет делегациясининг таклифига қарши э'тироз билдирди.

Австриянинг мустақиллигини та'минлаш ва Ғарбий Германия томонидан ёки ғарбий Германия бош роль ўйновчи Ғарбий Европа мамлакатлари ҳарбий гуруҳи томонидан Австрияни Ғарбий Германияга қўшиб олиш планларининг амалга оширилишига йўл қўймаслик мақсадини кўзлаб қилинган мана шу совет таклифига Америка Қўшма Штатлари делегациясининг салбий қараётганлигига қандай сабаблар борлигини тушуниб олиш қийин эмас. Броқ, Даллеснинг ўзи «бетарафлик» темасида дудмал гаплар айтиш блан совет таклифига ўзининг салбий қараётганлигининг сабабларини ниқоблашга уринди. Унинг айтишига қараганда, совет таклифи Австрияни «бетарафлик» сиёсатини ўтказишга «мажбур» қилаётган эмиш.

В. М. Молотовнинг кечаги баёнотида, Германия блан сулҳ шартномасининг тузилиши герман милитаризмининг қайтадан тикланиш имкониятини йўққа чиқарган бўлур эди. Австриянинг мустақил, қарам бўлмаган давлат бўлиб ривожланиши учун муҳим гарантия бўлур эди, деган фикр айтилган эди. Даллес шу фикрни рад этишга уриниб, бундай важлар «ишонтирарли эмас» деб ҳечбир асоссиз да'во қилди.

Сўнгра Даллес Триест шаҳри ва унга туташган территориянинг ҳарбий база сифатида фойдаланилишига йўл қўймаслик мақсадида Триест масаласини кўриб чиқишни ташқи ишлар министрларининг ўринбосарларига топшириш тўғрисида В. М. Молотов томонидан қилинган таклифга ўзининг қўшилмоқчи эмаслигини билдирди.

Даллесдан кейин Ж. Бидо сўзга чиқди. Унинг гапига қараганда, совет делегацияси «Австриянинг суверенитетини ва мустақиллигини қайтадан тиклашни истамаганлиги» сабабли шундай таклифларни тақдим қилган эмиш. Бидо ўзининг бундай да'восини исбот қилаоладиган далилларни топиш мумкин эмаслигини тушунган бўлса керак, чунки у, мен «совет делегациясининг таклифларини моддама-модда муҳокама қилишни зарур деб ҳисобламайман» деди.

Бидо совет таклифларининг ба'зибир моддалари тўғрисида тўхталиб, ҳечқандай далил келтирмасданоқ, шу моддаларни «мақбул бўлмайдиган моддалар» деб э'лон қилди. У, Австриянинг мустақиллигини қайтадан тиклаш масаласи ва Германия блан сулҳ шартномаси тузиш масаласи ўртасида боғланиш борлигини ҳечбир исботсиз инкор қилди. Германияга қарши урушда ва Австрияни озод қилишда иштирок қилган ҳарқандай давлатга қарши қаратилган бирор коалицияга ёки ҳарбий иттифоқларга қўшилмаслик мажбуриятини Австрияга юкловчи модда Австрия блан тузиладиган давлат шартномасининг текстига илова қилинсин, деб совет делегацияси томонидан қилинган таклифдан Бидо айниқса норози бўлди. Бидо, бундай таклифни Австрия қабул қилиши мумкин эмас, деди.

Шундай қилиб, Бидо Австрияни Ғарбий Германияга қўшиб олиш йўлидаги янги уринишларнинг олдини олиш мақсадида қилинган таклифга қарши чиқди, ваҳоланки, ғарбий герман милитаристлари ҳамда қасосчилар мана шундай планларни ўйлаб юрибдилар ва бу планлар Австриядаги муайян доиралар томонидан қўллаб-қувватланмоқда.

Бидо, Австриянинг қўшиб олинишига (аншлюссга) йўл қўймаслиқ ҳақидаги масала юзасидан Франция ҳукумати «Германия блан тузиладиган сулҳ шартномаси доирасида» аниқ мажбуриятларни ифодалаб беришга тайёр эканлиги тўғрисида Франция делегацияси номидан ва'да беришга тайёрман, деб да'во қилди. Броқ, Бидо совет делегациясининг Австриянинг чинакам мустақиллигини гарантия қилишга ва Австриянинг герман милитаризми томонидан қўшиб олинишига йўл қўймасликка қаратилган аниқ-равшан ва конкрет таклифларига нима учун э'тироз билдираётганлигини айтиб бераолмади. Бидо ўз сўзининг охирида Иденнинг кечаги таклифини қабул қилишни талаб этди. Бу таклифга биноан тўрт министр кенгаши Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси проектининг ҳозиргача ҳал этилмаган моддаларини кўриб чиқиш блан шуғулланиши лозим бўлади.

Сўнгра А. Иден сўз олди. У, совет делегацияси тақдим этган таклифларга қарши сўзлади. Иден совет таклифларининг янги аншлюсс йўлидаги уринишларнинг олдини олишни ва Австриянинг чинакам мустакиллигини та'минлашни мақсад қилиб қўйган моддаларига қарши айниқса қаттиқ э'тироз билдирди. Иден совет делегациясининг ташқи ишлар министрлари ўринбосарларига мустақил ва демократик Австрияни тиклаш тўғрисидаги давлат шартномасининг узил-кесил текстини уч ой муддат ичида тайёрлаш топширилсин деган таклифига тўхталиб, бу таклифни бажариб бўлмайдиган таклиф деб тасвирлашга уринди. Ўринбосарларимиз ихтилофларимизни узоқ муддат давомида тугатаолмаган эканлар, эндиликда улар қандай қилиб келишишлари мумкин? — деди Иден. Лекин Иден уч ғарбий давлатнинг Австрия масаласи юзасидан келишишни истамаганлиги ва уларнинг музокараларни ҳархил йўллар блан пайсалга солишга интилаётганликлари натижасида бундай аҳволнинг юз берганлиги ҳақида индамади. Иден Австрия масаласи юзасидан уч ой муддат ичида битимга келиш имкониятини инкор қилиб, мантиққа хилоф равишда, шартноманинг ҳозиргача ҳал этилмаган моддалари тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг ҳозирги кенгашида кўриб чиқилсин ва мувофиқлаштирилсин деган ўз таклифини зўр бериб қувватлади.

Сўнгра иккинчи марта сўзга чиққан Л. Фигль Австрия ҳукуматининг ҳечқандай ҳарбий иттифоқларга қўшилмасликка қарор берганлигини айтиш ҳақида унга ваколат берилганлигини билдирди. У, Триест тўғрисидаги масалани Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси ҳақидаги масала блан боғлиқ қилиб қўйиш мумкин деб топмаганлигини айтди, ҳолбуки, В. М. Молотов ўз баёнотида бу иккала проблема ўртасида алоқа борлигини кўрсатиб берганлиги ма'лум.

Фигль нутқидан кейин В. М. Молотов сўз олди. У, та'кидлаб ўтдики, уч ғарбий давлат министрлари Австрия масаласи юзасидан қилинган совет таклифлари ҳақидаги нутқларида бу нутқларнинг моҳиятини хиралаштириш масалани чуволаштириб қўйиш ва шундай қилиб бу масала юзасидан қарор қабул қилинишини узоқлаштириш учун қўлларидан келган ҳамма нарсани қилдилар. Шу муносабат блан В. М. Молотов совет таклифларининг мазмунини эслатиб ўтди ва уларнинг чин ма'носини яна тушунтириб берди.

Совет ҳукумати, деди Молотов, Австрия блан давлат шартномаси тузиш ҳақидаги масалани қисқа муддатда ҳал этишни таклиф қилди. Лекин буерда бизга, таклиф этилган муддат, я'ни уч ой муддат жуда узоқ, дейдилар. Шундай экан, таклиф этилган муддатни уч ойдан икки ойгача ёки бир ойгача қисқартиш ҳақида келишиш мумкин.

В. М. Молотов айтдики, совет делегацияси шартнома тузилиши блан Австрияни оккупация қилиб туриш тугаганлиги, тўрт давлатнинг Австриядаги ҳамма контроль органлари тугатилганлиги ва тўрт давлатдан биронтаси ҳам ўзида оккупация функцияларини сақлаб қолмаганлиги тўғрисида шу кенгашдаёқ қарор қабул қилишни таклиф этмоқда.

Совет ҳукумати Австрия ҳукуматининг, Австрия илгариги герман активлари учун давлат шартномасининг 35-нчи моддасига биноан Совет Иттифоқига доллар блан тўламасдан, мол етказиб бериш йўли блан тўласин, деган истагини қабул қилди. Хўш, бунинг нимаси ёмон? — деб сўради Молотов. Нега биз бу масаланинг ҳал этилишини кечиктиришимиз керак? Бизнинг таклифимиз Австриянинг аҳволини яхшиламайдими ахир? В. М. Молотов шундай фактни қайд қилиб ўтдики, Австрияга доир совет таклифларига нисбатан бугун Иден жаноблари айниқса муросасиз позицияда бўлди.

В. М. Молотов иттифоқчи комиссия тугатилиши блан айни бирвақтда барча четэл қўшинларини Венадан олиб чиқиб кетиш ҳақидаги совет таклифига қарши билдирилган э'тирозларнинг асоссизлигини кўрсатди. Биз, деди Молотов, Австрия блан тузилган шартнома имзоланиши блан айни бир вақтда Венадан четэл қўшинларининг олиб чиқиб кетилишини таклиф этмоқдамиз. Бу шартномага мувофиқ, Австрия ўз армиясига, бутун мамлакатда, шу жумладан Венада ҳам ўз ҳарбий қисмларига эга бўлишга ҳақлидир. Шундай қилиб совет таклифи Австриянинг манфаатларига мос келади.

Сунгра В. М. Молотов Германия блан сулҳ шартномаси тузилганига қадар Австриянинг тегишли зоналари территориясидаги тўрт давлат қўшинларини олиб чиқиб кетишни кечиктириш ҳақидаги совет таклифига қарши билдирилган э'тирозларга жавоб берди. В. М. Молотов айтдики, бу таклифни оккупация қилиб туришни давом этдиришдан иборат деб тасвирлашга уриниш нотўғридир, чунки тўрт давлатнинг Австрияда вақтинча қолган қўшинлари оккупациячи қўшинлар бўлмайдилар, оккупация функцияларини бажармайдилар ва Австрия ма'муриятининг ишларига мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ҳаётига аралашмайдилар. В. М. Молотов, кўрсатиб ўтдики, тўрт давлат ҳарбий қисмларининг Австрияда Муайян муддатга вақтинча қолдирилишини оккупация қилиб туриш блан баравар деб тасвирлашга уринаётган кишилар, нега Франция, Италия, Греция, Норвегия, Исландия ва бошқа давлатлар территориясида Америка ҳарбий базаларининг мавжуд бўлишини оккупация деб ҳисобламайдилар, деган саволга жавоб беришлари керак эди.

В. М Молотов эслатиб ўтдики, тўрт давлат қўшинларини муайян муддатга Австрия территориясида қолдириш ҳақидаги совет таклифини янги аншлюсс йўлидаги уринишларнинг олдини олиш зарурлиги тақозо қилади. В. М. Молотов аншлюсс ҳақидаги масала гўё жиддий роль ўйнамаганлиги ҳақидаги асоссиз да'воларга тўхталиб, Ғарбий Германияда ҳам, Австрияда ҳам Австрияни Ғарбий Германия составига қўшишга қаратилган ишлар кенг равишда олиб борилаётганлигини кўрсатувчи бирқанча фактларни келтирди.

Масалан, биз ғарбий герман министри Кайзернинг ўтган йил март ойида сўзлаган нутқини эслаймиз, деди Молотов, ўша вақтда Кайзер Ғарбий Германия блан Австрия ўртасидаги муносабатлар ҳақида гапириб, 1945 йилдан кейин вужудга келтирилган чегаралар тезда йўқ бўлиб кетади деган эди. Бундай баёнотларни қилган киши ёлғиз Кайзергина эмас. Биз, Ғарбий Германия ва Австрия солдатлар союзлари а'золарининг учрашувлари бўлаётганлигини биламиз. Бу учрашувларда илгариги гитлерчилар армиясининг немислардан, шунингдек австриялилардан бўлган бирнеча ўн минг солдат ва офицерлари қатнашмоқдалар. Бу учрашувлар вақтида аншлюсс идеялари очиқдан-очиқ, сурбетларча пропаганда қилинмоқда. Австриядаги «Мустақиллар союзи» деган неофашист ташкилотнинг а'золари ҳам Австрия давлатига душманликдан иборат фаолият блан шуғулланмоқда. «Мустақиллар союзи»нинг раҳбари собиқ полковник, ҳозирги вақтда Австрия парламентининг депутати Штендебах 1953 йил август ойида Австрия парламентида нутқ сўзлаб, давлат шартномаси проектининг аншлюссни тақиқлайдиган моддаларини, жумладан проектнинг тўртинчи моддасини танимасликка чақирди.

Бизнинг фикримизча, деди В. М. Молотов, мана бундай фактлардан кўз юмиш мумкин эмас. Албатта, агар Германия блан сулҳ шартномаси тузилган бўлса, бу шартномани Франция, Англия, Америка Қўшма Шталари ва Совет Иттифоқи имзолаган бўлса ва бу шартнома Германиянинг тинчликсевар демократик давлат сифатида яна ривожланишини та'минлаган бўлса эди, у вақтда аншлюсс ҳақидаги ташвишлар ўз-ўзидан йўқ бўлиб кетган бўлур эди ва аншлюсснинг олдини олишга қаратилган совет таклифлари ортиқча бўлган бўлур эди. Бундан шундай хулоса келиб чиқадики, Германия блан сулҳ шартномаси тузишни тезлатиш керак, бу сулҳ шартномаси герман халқининг қонуний-миллий талабларини қондириш имкониятини беради ва Европада тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам қилади.

Бидо ўз нутқида Австрияни Германияга қарши олиб борилган урушда ва Австрияни озод қилишда ўз қуролли кучлари блан қатнашган бирор давлатга қарши қаратилган ҳарқандай коалицияга ёки ҳарбий иттифоқларга қўшилмасликка мажбур этган совет таклифи Австрия учун мақбул эмас деган эди. Шу муносабат блан Молотов бунда деб савол берди: Бу ерда, айниқса кенгашда Австриянинг вакиллари қатнашаётган бир пайтда бирор кишининг Австрия номидан чиқиб гапиришига ким ҳуқуқ берган? В. М. Молотов қайд қилиб ўтдики, бугун икки марта чиқиб гапирган Фигль мазкур совет таклифини нома'қул деб ҳисоблаганлигини айтмади. Аксинча, Австрия ҳукумати ҳечқандай ҳарбий иттифоқларга қўшилмаяжагини билдирмоқда. Буерда эса бизларни, деди Молотов, фақат бизларнигина эмас, балки Австрия вакилларини ҳам Австрия ана шундай позициядан воз кечиши лозим деб ишонтиришга уринмоқдалар.

В. М. Молотов яна уқтириб ўтдики, Триест тўғрисидаги масала блан Австрия масаласи ўртасида муайян алоқа бор. Совет делегацияси Триестдан ва унга ёндошган территориядан ҳарбий база сифатида фойдаланилмаслигини та'минлаш мақсадида ташқи ишлар министрлари ўринбосарларига Триест тўғрисидаги масалани кўриб чиқишни топширишни таклиф этди. Совет ҳукумати Италия блан тузилган сулҳ шартномасининг Триестга тааллуқли қисми, ниҳоят, бажарилиши ҳақидаги масалани ўртага қўйиши блан Австрия ҳам эркин Триест территориясидек аҳволга тушиб қолмаса экан, Австрия блан тузилган шартномани бажариш ҳам Италия блан тузилган шартнома аҳволига тушиб қолмаса экан, деб ғамхўрлик қилмоқда. В. М. Молотов ўз сўзининг охирида, Совет ҳукуматининг таклифлари Австрия масаласини тезроқ ҳал этишга қаратилган амалий қадамдир деди ва бу таклифларни конкрет муҳокама қилишга ўтишни таклиф этди.

В. М. Молотовдан кейин сўз олган Даллес совет таклифларини муҳокама қилишдан бош тортди. Даллес Иденнинг таклифига мувофиқ Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси проектининг ҳал этилмаган моддаларини кўриш блан шуғулланиш керак деди.

Шундан кейин Иден бу моддалардан бирини кўриб чиқиш ниятида эканлигини айтди.

Лекин В. М. Молотов эслатиб ўтдики, Даллеснинг таклифи ҳали қабул қилингани йўқ ва бу таклифни муҳокама қилиш зарур. Австрия масаласини муҳокама қилишда Иденнинг кечаги таклифида кўзда тутилган йўл, деди Молотов, бизларни асосий мақсаддан узоқлаштириб қўяди. Биз, биринчи навбатда кўриб чиқилиши керак бўлган масалаларни белгилашимиз лозим. Акс ҳолда кенгаш иккинчи даражали масалалар блан банд бўлиб қолиши, муҳимроқ ва жиддийроқ масалаларни муҳокама қилиш учун вақт қолмаслиги мумкин.

Гарчи ундан кейинги иш тартиби ҳақида келишиб бир қарор қабул қилинмаса ҳам, шундан кейин Даллес, Бидо ва Иден Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси проектининг кеча Иден таклифида санаб ўтилган моддалари юзасидан ўз мулоҳазоларини баён қилишга киришдилар. Бидо ва Иден илгари келишиб ҳал этилмай қолган моддаларнинг совет делегацияси таклиф этган таҳририни қабул қилишга тайёр эканликларини айтдилар. Даллес шартноманинг 16-нчи моддасини совет делегацияси таҳририда қабул қилишга тайёр эканлигини билдирди.

В. М. Молотов Австрия блан тузиладиган проектнинг асосий моддалари юзасидан аввало келишиб олиш мақсадга мувофиқроқ эканлигига уч ғарбий давлат министрларининг э'тиборини яна жалб қилди. В. М. Молотов айтдики, жумладан, шартнома текстига Австрияни Германияга қарши олиб борилган урушда ва Австрияни озод қилишда ўз қуролли кучлари блан қатнашган бирор давлатга қарши қаратилган ҳечқандай коалиция ёки ҳарбий иттифоқларда қатнашмасликка мажбур этадиган қўшимча моддани киритиш ҳақидаги совет таклифини кўриб чиқиш керак эди.

Броқ, Даллес, Бидо ва Иден дискуссияни олиб боришда ҳамма қабул қилган тартиб блан ҳисоблашмасдан, совет таклифларини муҳокама қилишни кечиктиришга ва асосий масалаларни ҳал этишни шартнома проектининг кеча Иден таклифида кўрсатилган турли моддалари юзасидан бўлган айрим мулоҳазалар блан алмаштиришга қаратилган тактикани давом этдирдилар.

Бир мунча давом этган дискуссиядан кейин министрлар кун тартибидаги учинчи моддани — «Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси ҳақида»ги моддани бундан буён муҳокама қилиш процедурасини эртага бўладиган мажлисда кўриш ҳақида келишдилар.

Иден мажлис раиси сифатида, эртага мажлис бўлади, бу мажлисда Австрия масаласини муҳокама қилиш давом этдирилади, деб э'лон қилди. Душанба куни эрталаб министрлар кун тартибидаги биринчи моддага — «халқаро муносабатлардаги кескинликни камайтириш тадбирлари тўғрисида ва Франция, Англия, Америка Қўшма Штатлари, Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси ташқи ишлар министрлари кенгашини чақириш ҳақидаги» моддага тааллуқли масалаларни муҳокама қилиш учун ёпиқ мажлисга тўпланадилар. Душанба куни тушдан кейин кун тартибидаги иккинчи масала — «Германия масаласи ва Европа хавфсизлигини та'минлаш вазифалари»ни муҳокама қилишни давом этдириш учун навбатдаги мажлис бўлади.

В. М. Молотов Ж. Даллес блан учрашди

БЕРЛИН, 13 февраль (ТАСС). Бугун СССР Ташқи Ишлар Министри В. М. Молотов Америка Қўшма Штатлари Давлат секретари Ж. Даллес жаноблари блан суҳбат қилди.

Президент Эйзенхауэрнинг ўтган йили 8 декабрьдаги нутқи ва Совет ҳукуматининг 21 декабрьдаги баёноти муносабати блан атом қувватидан фойдаланиш тўғрисидаги масала юзасидан бўладиган музокараларнинг процедураси ҳақида яна фикр алмашинди.

Тошкентда

В. И. Ленин номидаги Ўрта Осиё Давлат университетида қишки имтиҳон сессиялари ҳартарафлама пухта тайёргарлик блан бошланди. Шу кунларда университет факультетларида имтиҳон сессиялари қизғин давом этмоқда. Имтиҳонларнинг дастлабки натижалари студентларнинг ўз устларида қунт ва чидам блан ишлаб, мустаҳкам назарий ва практик билим олаётганликларини кўрсатди. Бунга тарих, филология факультети V курс студентларининг фалсафа тарихи курсидан топширган имтиҳонларини мисол қилиб кўрсатиш мумкин. Бу фандан ўтказилган имтиҳонларда студентларнинг кўпчилиги «а'ло» ва «яхши» баҳо олдилар.

Университет биология факультетининг студентлари ҳам имтиҳонлардан муваффақиятли ўтмоқдалар. Масалан, V курс студентларидан Суркова, Низомиддинов, Муҳиддинов, Убайдуллаев, шунингдек III курснинг Землянова, Кузнецов, Усмонова, Камолов, Тюрина каби бирнеча студенти сессияга қўйилган фанларнинг ҳаммасидан «а'ло» ва «яхши» баҳо блан ўтишга муваффақ бўлдилар. Тарих ва химия факультетининг IV ва V курс студентлари имтиҳонларда яхши кўрсаткичларга эришмоқдалар.

Университет дирекцияси, партия ва касаба союз ташкилотлари томонидан қишки имтиҳон сессияларини уюшқоқлик блан ўтказиш учун студентларга барча қулай шароитлар яратиб берилди. Университет кутубхонаси имтиҳон сессиялари даврида намунали хизмат қилмоқда. Имтиҳонларга тайёрланиш учун махсус аудиториялар ажратилган, профессор ва ўқитувчилар мунтазам равишда консультациялар ўтказмоқдалар.

Суратда: Биология фанлари кандидати, доцент ўртоқ **Д. Муродов** 1-нчи курс студенти **Т. Йўлчибоевдан** имтиҳон олмоқда.

М. Розенкранц фотоси.

Юқори сифатли шоҳи ва атласлар

Шоҳи ва атлас тўқучи «Красний текстильщик» артелининг коллективи 1953 йил планини 110,8 процент бажарди. Январь ойи топшириғини эса 124 процент қилиб адо этди. Ипак тўқучилардан Сора Акрамова, Васила Ойхўжаева, Нури Ёқубова, Мубор Абдуллаева, Басира Йўлдошева ўртоқлар кунлик топшириқни 150 — 160 процент бажариб, бошқаларга намуна бўлмоқдалар. Умуман айтганда артельда ишловчи 136 хотин-қиз тўқучиларнинг ҳаммаси ҳам кунлик нормасини ошириб бажармоқда. Артель а'золари ишлаб чиқарган а'ло сифатли шоҳи ва атласлар «Ўзбекбирлашув», «Союзоптгалантерия», «Узпромсовет», «Узтекстильсоюз», «облпромсовет» магазинларида харидорлар томонидан севиб олинадиган моллардан бири бўлиб қолди.

Болалар муассасалари ходимларининг семинари

Шаҳар халқ маорифи бўлими шаҳар комсомол комитети блан биргаликда мактабдан ташқари болалар муассасалари ходимларининг уч кунлик семинарини ўтказди. Семинарга пионер саройлари, пионер уйлари, ёш техниклар станциялари ва болалар уйларида ишловчи ходимлардан 200 га яқин киши қатнашди. Семинарда «Болаларнинг мактабдан ташқари бўш вақтларини кўнгилли ўтказиш усуллари», «Коммунистик ахлоқ», «Оила ва бола тарбияси», «Халқаро аҳвол» каби темаларда лекциялар ўқилди.

Янги ошхона ва магазинлар

Сталин номли тўқимачилик комбинатининг ишчилар та'миноти бўлими ишчи, хизматчи ва инженер-техник ходимларга маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш мақсадида комбинат ҳузурида яна битта янги ошхона очди.

Шунингдек, Шота Руставели кўчасида саноат ва хилма-хил озиқ-овқат маҳсулотлари блан савдо қилучи иккита намунали магазин очишга киришилди.

САТИРА ВА ЮМОР КЕЧАСИ

Ленинград давлат эстрадасининг солисти, Қозоғистон ССРда хизмат кўрсатган артист Лидия Григорьевна Атманаки сатирик ва юмористик пародия, фельетон, қўшиқ ва драматик монолог, сатирик куплетларни усталик блан ижро этиб, совет тамошабинлари ўртасида шуҳрат қозонган сан'аткордир. Яқинда Л. Атманаки Тошкентга гастрольга келди. Унинг ҳарбир номери тамошабинлар томонидан қизғин кутиб олинмоқда.

Суратда Л. Г. Атманаки.

А. Балашов ва А. Меттерлернинг қаҳрамон севастопольчиларга бағишланган оптимистик ва ватанпарварлик монологи — «Матрослар ўқитувчиси» Атманаки ижросида айниқса та'сирли чиққан. Актриса ватанпарвар совет аёлининг ёрқин образини чизиб беради. Л. Атманакининг пантомимаси, интонацияси, ҳарбир ҳаракати ва ёқимли овози жамиятимизда ҳали сақланиб келаётган, аммо ўлимга маҳкум этилган эски, чирик ҳодисаларни фош этишга, олға боришимизда тўсқинлик қилаётган нарсаларни сатира ўти блан куйдиришга, ишлабчиқаришдаги бракчиларни танқид қилишга ва ба'зи кишилардаги камчиликларни кўрсатишга қаратилган.

А. Бахнов ва Я. Костиковскийларнинг «Туҳматчи хотин», «Ҳар куни кечқурун», «Муҳаббат ҳақида суҳбатлашайлик» каби фельетонлари, А. Балашов ва А. Меттерлернинг, «Мария Васильевна», «Хотин» юмористик пародиялари тамошобинларга жуда манзур бўлмоқда.

Артист ўз репертуарлари блан совет муассасаларида ишлаб, ўз шахсий манфаатидан бўлак нарсани ўйламовчи бюрократларни, софдил кишилар ҳақида ҳамма жойга бориб бўҳтон тўқиб юрган нолойиқ типларни раҳмсизлик блан фош қилади.

Сатира ва юмор кечасида композитор-пианист Симон Каган ва артист Борис Львовичлар ҳам иштирок этадилар. Пианист Каган ўзининг «Молдавия этюдлари», Чехословак қўшиқлари темасида ёзган рақсларини ижро этиб, тамошабинлар ҳурматига сазовор бўлмоқда.

Л. Атманаки Тошкентнинг саноат корхоналарида, олий ўқув юртларида концертлар бергач, Чирчиқ, Олмалиқ шаҳарларида, Самарқанд ва Фарғона областьларида ҳам бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/II да **Ҳамза**, 17/II да **Оттело**.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ТЕАТРДА — 16/II да **Тоҳир ва Зуҳра**, 17/II да **Офтобхон**.

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 19/II да **концерт**. Ўзбекистон давлат филармониясининг симфоник оркестри ва солистлар қатнашади. Билетлар концерт зали кассасида кундуз соат 1 дан сотилади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 17/II да **йиртқич ҳайвонларни ўргатувчи биринчи рус артисти Н. П. Гладильщиков, сальтомортальчи жокейлар группаси ва янги усулда от ўргатучи Н. А. Никитинларнинг** иштироки блан катта **цирк тамошалари**. Тамоша кеч соат 8 да бошланади.

«РОДИНА» (кундуз), НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — 1) янги рангли бадиий-ҳужжатли фильм **Каспий нефтьчилари ҳақида қисса**, 2) янги кинокомедия **Гипноз сеанси**.

«РОДИНА» — кечқурун **Албаниянинг буюк жангчиси Скандербег**.

СОБИР РАҲИМОВ номли кинотеатр — кундуз ва кечқурун **Насриддин Бухорода**.

ТИКУЧИЛАР МАДАНИЯТ САРОЙИ **Валерий Чкалов**.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 157, Пропаганда бўлими — 135, Совет қурилиши бўлими — 157, Маданият бўлими — 135, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 135, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими — 50, Хатлар бўлими — 136, Секретариат — 157, э'лонлар бўлими — 38142.

Р 00439. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № 1570.